

Vlaams
Parlement

vergadering **C266**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 9 juli 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerkrediet na corona – 2951 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van de coronacrisis op de leerprestaties van leerlingen – 2957 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de prioritaire nascholing rond de professionalisering van lerarenteams – 2964 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over extra ICT-ondersteuning voor het hoger onderwijs – 2971 (2019-2020)	16
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plan voor de CLB's om de gemiste vaccinaties en systematische contactmomenten in te halen – 2972 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toekomst van de lerarenopleiding – 2990 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de slechte resultaten voor het leesonderwijs in de Onderwijsspiegel 2020 – 3007 (2019-2020)	24
VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe studievoortgangsmaatregelen van de KU Leuven – 3017 (2019-2020)	29

VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerkrediet na corona – 2951 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, op 10 juni nam het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren. In de resolutie vroeg het parlement de Vlaamse Regering onder meer om aan studenten de mogelijkheid te geven om voor de opleidingsonderdelen die tijdens de corona-uitbraak werden gedoceerd, bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen overmacht door corona in te roepen na de tweede examenperiode. Het was voor ons altijd duidelijk dat de bedoeling moet zijn om in een zo ruim mogelijke tegemoetkoming te voorzien voor de studenten die door corona niet geslaagd zijn.

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) heeft op 24 juni 2020 enkele bedenkingen bij deze maatregel geformuleerd. Vorige week hebben we in de hoorzitting met de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) vernomen dat u momenteel werkt aan die maatregel. De universiteiten betreuren dat er geen overleg heeft plaatsgevonden met het kabinet Onderwijs en ze uiten hun bezorgdheden. In de eerste plaats vrezen ze dat de voorwaarde om deel te nemen aan de tweede zitting zal zorgen voor pro-formadeelnames en dus extra capaciteitsproblemen. Daarnaast vreest de VLIR voor een overbelasting van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en voor een grote bijkomende administratieve druk op de instellingen. We hebben vorige week cijfers gekregen van de VVS. Het aantal beslissingen dat nu zou worden voorgelegd aan de Raad zou een veelvoud zijn van alle beslissingen die ze de voorbije jaren samen al hebben moeten nemen. De Vlaamse universiteiten stellen als alternatief de automatische teruggave van een aantal studiepunten voor.

Minister, wat is de stand van zaken betreffende de uitvoering van de resolutie? Heeft er reeds overleg plaatsgevonden met de instellingen en de VVS?

Hoe staat u tegenover de vrees voor een groot aantal studenten dat pro forma aan de tweede zitting zou deelnemen en de belasting van de instellingen daardoor?

Hoe staat u tegenover de vrees voor een grote administratieve belasting van de instellingen hoger onderwijs en de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en voor de instellingen hoger onderwijs?

Hoe staat u tegenover het idee om, eventueel in een aantal welomschreven gevallen, automatisch een bepaald pakket aan leerkrediet terug te geven? Ik voeg eraan toe dat dat voor mij een substantieel pakket moet zijn, en dat het voorstel om dat te beperken tot tien studiepunten mij absoluut veel te laag lijkt.

Welke maatregelen zult u bijkomend nemen om een verhoogde uitval van studenten dit academiejaar te vermijden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik kan betrekkelijk kort antwoorden op deze vraag. Ja, er is overleg geweest, veelvuldig overleg. Ik ben vooral bekommerd om de mogelijke studieduurverlenging. Als we gewoon vaste pakketten – nog los van de grootte ervan – ter beschikking stellen van leerkredieten of studiepunten, dan bestaat de vrees dat je de facto aanleiding geeft tot studieduurverlenging, terwijl we dat net

absoluut willen vermijden en we ervoor willen zorgen dat studenten maximaal hun kans benutten om deel te nemen aan een tweede examenzittijd.

Op grond van die besprekingen is er initiatief genomen door collega's van de meerderheid die uitvoering willen geven aan hun eigen resolutie. Ik zou de bal misschien terugkaatsen naar de initiatiefnemers in dezen, die ongetwijfeld aan het luisteren zijn.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Het is een bijzondere manier van werken, die wij de afgelopen weken al vaker hebben gezien in dit parlement. Waarschijnlijk zullen wij in de loop van de plenaire vergadering woensdag een document krijgen, waarover we dan een kwartiertje mogen nadenken om nadien onze mening te geven. En dan moeten wij zeggen: "De intenties zijn goed en wat de techniciteiten betreft, hebben we niet genoeg tijd gehad om daar serieus werk over te leveren." Ik betreur die manier van werken. En ik betreur het ook dat u die verantwoordelijkheid, die u al een hele tijd geleden hebt gekregen van het parlement, in de handen van de parlementsleden zelf laat.

Op zich is het natuurlijk een goede zaak dat parlementsleden zelf initiatieven kunnen nemen. Ik begrijp hieruit dat ik dadelijk het antwoord zal krijgen van collega Daniëls en dat ik dan in mijn repliek op u, mijn antwoord aan collega Daniëls moet geven. Ik vind dat een bijzondere manier van werken, die ik eerlijk gezegd betreur.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Bex, ik vind het raar dat u zichzelf wantrouwt. Want het initiatief wordt inderdaad gegeven aan het parlement, om dit verder uit te werken. Als u dan zelf zegt dat u dat een rare manier van werken vindt en dat u dat betreurt, dan betreurt u de instelling waar wij allemaal samen in zitten. Wij, vanuit de meerderheid, betreuren dat in elk geval niet.

De reden waarom het nu nog niet in het parlement is gekomen, is heel eenvoudig omdat er nog veel overleg is geweest. Er is nog veel overleg geweest met een aantal instellingen, ook met de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, waarbij we een aantal vragen die u stelt, nog verder hebben uitgewerkt. Zo hebben we wat betreft de administratieve overbelasting van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen uitgewerkt dat het een administratieve teruggave is van leerkrediet en dat het niet langs de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen loopt, maar dat het beroep, indien men het administratief niet terugkrijgt, wél langs de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen loopt, zodat er daar inderdaad geen bottleneck ontstaat. Dat is één.

Twee, er heeft absoluut nog overleg plaatsgevonden met de VVS. Dat kan ik u garanderen.

Uw vraag over het pro forma deelnemen aan de tweede zit, vind ik wat raar. Want hoe heb je als student de grootste kans om je studieduur te beperken? Door deel te nemen aan examens. Er is één zekerheid: als je niet deelneemt, zul je zeker studieduurverlenging hebben. Dat is 100 procent zeker. Dat was inderdaad de bevestiging van de meerderheid en dat stond ook in de resolutie: studenten blijven aanmoedigen om deel te nemen aan de tweede zittijd. Studenten die niet willen voortstuderen, zullen ook niet pro forma gaan, want zij hebben er geen enkel belang bij om nog pro forma te gaan, laat staan leerkrediet terug te krijgen. Op dat vlak is dat ondervangen.

Over het terugkrijgen van het vast pakket studiepunten zegt u: "Maar zeker geen 10." Tja, u haalt de VLIR aan. De VLIR had het over 10. Maar met de meerderheid

hebben we net gewaakt over die proportionaliteit en ik hoop dat u dat ook ondersteunt. Heel concreet: een student die 60 studiepunten opneemt – dus een volledig jaar – en dan niet slaagt voor 12 studiepunten, zou er dan maar 10 terugkrijgen. Maar een student die maar 27 studenten opneemt en dan niet slaagt voor 10 studiepunten, krijgt die 10 volledig terug. Dat is niet proportioneel. Vanuit de meerderheid willen we de proportionaliteit daar wel degelijk in steken. Dat is toch niet onbelangrijk.

En wat de administratieve belasting betreft, hebben we met de Databank Hoger Onderwijs (DHO) ...

De voorzitter: Rondt u af, mijnheer Daniëls? U zit al stevig over uw tijd.

Koen Daniëls (N-VA): Ja, maar het is een rare vraag, van een parlements lid aan parlementsleden.

De DHO bevat heel wat gegevens, maar niet over eerste of tweede zit. Wat de student en de instelling zullen moeten aanleveren, zal dus zeer beperkt zijn. Volgende week kunnen we daarover spreken in ons geëerd parlement, mijnheer Bex.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, die alternatieve piste van de automatische teruggave van een beperkt aantal studiepunten is een voorstel waarin wij, het Vlaams Belang, ons niet kunnen vinden. Op die manier is het risico immers te groot dat studenten die er tijdens het tweede semester met de pet naar hebben gegooid, mee kunnen surfen met de studenten die effectief aantoonbare hinder hebben ondervonden van corona voor wat betreft hun fysieke en psychosociale gezondheid of hun evaluaties.

Collega's, we moeten voorkomen dat studenten die amper moeite doen of eigenlijk niet thuishoren in het hoger onderwijs en in normale tijden leerkrediet zouden verliezen, mee kunnen profiteren van de corona-uitzonderingsmaatregelen. Daarom lijken de maatregelen in de resolutie, die unaniem werd goedgekeurd in de plenaire vergadering, afdoende voor ons. Alternatieve scenario's zijn, wat het Vlaams Belang betreft, dan ook zeker en vast niet nodig.

Het pro forma indienen is inderdaad een risico. Daarmee spelen de studenten zelf met een examenkans die ze eigenlijk met beide handen zouden moeten grijpen. Studenten die voor deze piste kiezen, zouden zich in de komende periode toch beter inspannen om de leerstof die ze in het tweede semester niet onder de knie hebben gekregen – al dan niet vanwege corona – te verwerken, zodat ze zich zo goed mogelijk kunnen voorbereiden op hun herexamens. Wie zijn tweede examenkans niet benut, omdat die veronderstelt onder de corona-uitzonderingsmaatregelen te vallen, bedriegt eigenlijk gewoon zichzelf.

De vrees van de VLIR dat er dit jaar een overbelasting van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen zou zijn, is in mijn ogen reëel. Daarom moet er misschien worden gedacht aan tijdelijk extra personeel om de verwachte extra dossiers tijdig te behandelen. Minister, bent u bereid om dat eventueel in overweging te nemen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Beste collega's, ik vind dit natuurlijk ook wel een beetje een rare manier van werken. Bij mijn weten hebben wij vanuit het Vlaams Parlement een resolutie gestemd. Er was een vraag aan de regering. Het lijkt mij dan ook niet onlogisch om de regering te ondervragen over de stand van zaken, als het gaat over de uitvoering van de specifieke vragen in die resolutie. Wat dat

betreft, ondersteun ik volledig de zeer terechte vragen van collega Bex over deze belangrijke materie.

Maar laat ons opnieuw teruggaan naar de feiten. Het is allemaal begonnen met een overweging die vele collega's hier deelden om studenten niet de prijs te laten betalen voor dit – en dat mag toch nog eens gezegd – uitzonderlijke academiejaar, dat in zeer bijzondere omstandigheden heeft plaatsgevonden. Daarbij hebben veel studenten in ongewone omstandigheden les moeten volgen, kregen zij niet altijd de juiste ondersteuning, konden zij niet overleggen met hun prof of met hun medestudenten. Voor ons is dat een zwaarwichtig feit waarmee absoluut rekening moet worden gehouden in de evaluatie, met als overweging – ik herhaal – dat studenten daarvoor zeker niet de prijs mogen betalen.

U weet dat ons voorstel altijd was dat we uitzonderlijk, gezien de uitzonderlijke omstandigheden, studenten in het algemeen geen leerkrediet zouden laten verliezen voor niet-verworven studiepunten, dus studiepunten waarvoor ze niet geslaagd waren. Het voordeel daarvan, collega's, was dat we het ook niet nodeloos complex zouden maken. Dat was voor ons een eenmalig gegeven, gezien de omstandigheden, maar daarmee was het meteen ook duidelijk: niet-geslaagde studiepunten, geen leerkrediet verliezen. Natuurlijk moet je nadien wel het vak opnieuw doen, dat spreekt voor zich. De piste die de VLIR nu naar voren schuift van een automatische bonus, zou het ook een pak simpeler hebben gemaakt en zou die administratieve rompslomp hebben vermeden, al vinden wij toch ook dat dat voorstel van tien studiepunten nogal beperkt is. Maar het is zeker een piste waarin wij verder heil zien.

De meerderheid heeft voor een andere piste gekozen, een 'case by case'-behandeling. Wij hebben van in het begin vragen gesteld bij de haalbaarheid daarvan.

Wij waren altijd blij dat er iets bougeerde voor studenten, want dat was hoognodig.

De voorzitter: Mevrouw Goeman, rondt u ook af?

Hannelore Goeman (sp.a): Ja.

Maar nu komen natuurlijk de vragen die wij toen ook al hebben gesteld, zeker wat betreft de belasting bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. Ik had een soortgelijke vraag over extra personeel, of er daarover wordt nagedacht.

En het is nu een beetje een vreemde situatie, maar ik hoor de heer Daniëls spreken over een administratieve teruggave en dus ben ik zeer benieuwd, minister, of u mij eventueel nog wat uitleg kunt geven. Ik neem aan dat jullie hebben overlegd over hoe die administratieve teruggave dan precies in zijn werk gaat en wat daarvoor de procedure zal zijn.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, we hebben het er al een aantal keer over gehad. We willen allemaal hetzelfde: studieverlenging vermijden, maar ook de studenten niet tegenhouden vanwege corona.

We discussiëren wat over de modaliteiten. De studenten, de VLIR of de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en de Raad hebben allemaal een andere insteek. Ook collega's Bex en Goeman zien een aantal dingen anders dan bijvoorbeeld de universiteiten. Dat is normaal.

Maar een van de belangrijke dingen uit die gesprekken die ik wil meegeven, is toch wel dat de studenten zelf zeggen dat ze niet willen worden beïnvloed. Alleen al

in die optiek, samen met de studieduurverlenging die we willen vermijden, moeten we hen aanmoedigen om mee te doen met die examens. Onze fractie is tevreden dat dat decreet eraan komt en wil daarbij toch nog eens benadrukken dat het met een zo beperkt mogelijke administratieve overlast zal zijn voor de studenten en de hogeronderwijsinstellingen. Het zal een eenvoudig formulier zijn voor de studenten. Het zal, zoals collega Daniëls zei, in eerste instantie via de administratie lopen, zodat de Raad niet overbelast wordt. Overmacht zal daarbij heel ruim kunnen worden ingevuld. Dat lijkt mij dus een goede zaak voor iedereen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Jullie hebben verschillende bezorgdheden geuit. Maar we moeten de zaak misschien niet overdrijven. Uit mijn contacten blijkt heel duidelijk dat de slaagcijfers goed zijn, zowel bij de hogescholen als bij de universiteiten, en niet significant afwijken van vroegere jaren. Om maar te duiden welke problematiek we willen aanpakken.

Twee, er bestaat een vrees voor overbelasting door de extra administratieve last die het voorstel in kwestie mogelijks met zich mee zou brengen. Dat situeert zich dan vooral ter hoogte van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS), bij de administratie, eerder dan bij de universiteiten. Maar, gelet op de goede slaagcijfers die mij vandaag worden gerapporteerd, weet ik niet of er zich echt zoveel problemen zullen stellen.

Tot slot, sommigen vinden dit een vreemde werkwijze. Wel, het is de enige mogelijke werkwijze. Als we decretaal willen optreden, dan kunnen we niet anders dan werken met een voorstel van decreet. Als ik met een ontwerp van decreet zou hebben gewerkt – zelfs al was dat verschillende weken geleden, dat maakt niet uit – dan zouden we de deadline absoluut niet halen. Want je hebt een eerste goedkeuring nodig op niveau van de Vlaamse Regering, na een begrotingsakkoord, vervolgens gaat dat voor advies naar de Raad van State en dan volgt een tweede beslissing. En dat krijg ik niet rond op twee weken. Er was dus geen andere werkwijze mogelijk.

Maar ik denk dat we hier allemaal met dezelfde goede bedoelingen aan de slag zijn. Er zijn wat bezorgdheden, maar de grond voor heel wat van die bezorgdheden, gelet op onder andere de positieve slaagcijfers, lijkt mij niet echt aan de orde. Tegen woensdag zal er wellicht een goed voorstel op tafel liggen. Uiteindelijk zult u er zelf over beslissen, in al uw wijsheid. U beslist, daarvoor hoeft u absoluut niet bang te zijn.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Ik zal mij niet verder opwinden over de manier waarop. Het is de heer Daniëls gegund dat hij ook eens voor minister mag spelen.

Ik heb nog twee vragen over de inhoud van het voorstel dat wij woensdag zullen krijgen. Ten eerste, wat wordt er bedoeld met de proportionaliteit? Ik hoop dat dat niet betekent dat de teruggave te beperkt zou zijn.

Ten tweede, minister, merkt u op dat de cijfers goed zijn. Uiteraard kunnen we daar alleen maar verheugd over zijn. Maar het feit dat de cijfers goed zijn, betekent niet dat diegenen die in normale omstandigheden geslaagd zouden zijn, ook in deze omstandigheden geslaagd zijn. Het gaat daarbij om het aandeel van de studenten, het publiek waarover we ons het meeste zorgen moeten maken: diegenen die door de tegenslagen die ze afgelopen maanden hebben gehad, nu hun diploma niet zullen halen, terwijl ze dat anders wél zouden hebben gehaald. Daarvoor is er hoe dan ook nog verdere aandacht nodig.

Tot slot hoop ik dat de collega's ons het voorstel, dat duidelijk al heel vergevorderd is, tijdig zullen bezorgen, zodat we daar volgende week woensdag op een goede manier een debat over kunnen voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van de coronacrisis op de leerprestaties van leerlingen – 2957 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, voorzitter, minister, ik heb een vraag voorbereid over de impact van de coronacrisis op de leerprestaties van leerlingen, naar aanleiding van een bericht van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen. In dat bericht staat dat ze uit de eerste bevindingen van de gevalideerde toetsen voor leerlingen van het zesde leerjaar merkten dat er globaal een beperkte impact is op de leerprestaties, maar dat er onder de waterlijn een aantal verschillen zijn tussen de leerlingen.

Een volledige analyse zal pas in het najaar klaar zijn, maar afgemeten aan het hele onderwijstraject in de basisscholen, wijzen de eerste bevindingen niet op een grote leerachterstand bij leerlingen.

Ondertussen was er ook een bericht van de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG), de andere onderwijsverstrekker die een eigen toets heeft, over de impact van corona. Zij meldden dat er in gemiddelden, ondanks de coronacrisis, geen opvallende of grote verschillen waren in vergelijking met voorgaande jaren. Ze maakten wel de nuance dat het enkel gaat over de scholen die participeerden. Een tweede vaststelling was dat de kloof tussen sterk en zwak presterende leerlingen op het eerste gezicht niet gegroeid is naar aanleiding van corona. Bij deze OVSG-toets gaat het om gemiddelde resultaten en die zijn dus niet afwijkend.

Er zijn nog analyses gemaakt over kansengelijkheid, in verband met ongelijkheid tussen en binnen de scholen. Maar men stelt dat er in dat verband nood is aan gedetailleerde analyses. Zeker in verband met de vraag of er grote verschillen zijn tussen scholen wat betreft de kloof tussen kop en staart, moet men nog analyses voeren. Maar toch stelt men in het persbericht van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen dat er, afhankelijk van de context waarin men schoolloopt, niet alleen grote verschillen tussen of binnen scholen, maar ook tussen leerlingen van dezelfde klas kunnen zijn. Men maakt daarbij een bruggetje naar het in Vlaanderen opgroeien in een armoederisicosituatie, wat het geval is voor een op de negen kinderen. Men stelt dat er, ongeacht corona, toch heel wat uitdagingen blijven. Het blijft een uitdaging om wie achterop is geraakt, te ondersteunen, en wie goed mee is, voldoende te blijven prikkelen. Daarvoor zal maatwerk nodig zijn.

Minister, hoe kunnen we leerkrachten ondersteunen om op maat om te gaan met verschillen tussen leerlingen en om waar nodig ontstane kloven te dichten?

Katholiek Onderwijs Vlaanderen gaat in zee met verschillende universiteiten om de gegevens verder te analyseren, waardoor er nog meer kan worden geleerd uit de data. Kunnen er afspraken worden gemaakt met de onderwijsverstrekkers om gezamenlijke lessen te trekken uit de gegevens die men over heel Vlaanderen verzamelde tijdens het voorbije jaar?

Ten slotte, de leerlingen van het zesde leerjaar konden het snelst terug naar school na de lockdown. Voor hen kon de preteachingaanpak helemaal worden ontrolld, namelijk eerst leerstof aanbieden vanop afstand en dan hernemen in de klas. Voor kinderen uit andere leerjaren duurde het afstandsonderwijs langer en kon maar een beperkter deel van de leerstof in de klas worden hernomen. Wordt hier nog verder onderzoek naar gedaan?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik deel natuurlijk de bezorgdheid over mogelijke leerachterstand en het vergroten van de kloof. Wat betreft de leerachterstand zijn de signalen eerder positief. Zowel de OVSG als het Katholiek Onderwijs Vlaanderen rapporteren op grond van hun toetsen dat de gemiddelden goed zijn. Dat zegt niets over de tweede zorg, namelijk de kloof tussen de leerlingen, de kloof die mogelijk vergroot zou zijn tussen de sterksten en de zwaksten. Veel ouders hebben de ervaring dat de sterke leerlingen van het afstandsonderwijs geprofiteerd hebben om een grotere voorsprong te nemen. Ze hebben het gebruikt om hun appetijt, hun honger, te stillen. Ze zijn eigenlijk verder en sneller vooruitgegaan dan in het klassieke klaslokaal, maar de zwaksten of toch degenen die we via afstandsonderwijs niet hebben kunnen bereiken, hebben een grote achterstand opgelopen. Dat is een punt van bezorgdheid.

Ik bewandel ter zake verschillende sporen. Spoor één is de vinger aan de pols houden. Ik consulteer nog meerdere keren per week het brede onderwijsveld. Tijdens deze vergadering probeer ik zelfs nog simultaan af te kloppen op de gedetailleerde draaiboeken die we hebben uitgewerkt en uitgewisseld tussen diverse onderwijspartners. We hebben gisteren daarover nog een vergadering gehad. Er waren nog laatste opmerkingen, die worden nu verwerkt en uitgewisseld 'as we speak'. Dat zit eigenlijk goed, er zijn geen fundamentele discussies. De samenwerking zit goed. Er zijn hier en daar nog wel wat vragen tot aanvulling of correctie die we nu verwerken.

Daarnaast houden we de vinger aan de pols via de onderwijsinspectie. Dat wordt geapprecieerd door de directies. De inspectie houdt de vinger aan de pols door belrondes te organiseren. Ze maken heel veel tijd vrij om aan coaching te doen, een luisterend oor te hebben, maar ook om data te verzamelen en vervolgens te aggregeren en mij te rapporteren. Dat gaat ook over de gewone school- en klaspraktijk tijdens corona.

Spoor twee is leraren versterken via de bestaande werking en via nieuwe beleidsinitiatieven. We maken daarbij natuurlijk gebruik van de pedagogische begeleidingsdiensten. Er was aanvankelijk een besparing voorzien, veelbesproken, en we hebben die uiteindelijk niet doorgevoerd. Het was een besparing van toch wel 0,5 miljoen euro dit jaar. We hebben die kunnen schrappen en iets anders in de plaats gesteld, zodat zij op volle kracht ondersteuning kunnen blijven bieden aan de scholen.

Daarnaast is een extra ICT-budget voorzien van 35 miljoen euro. Die middelen zouden vandaag toekomen bij de scholen, samen met de compensatiemiddelen voor geannuleerde schoolreizen en voor de veiligheidsuitgaven, de gels en andere uitgaven voor sanitair bijvoorbeeld. Dat wordt nu gestort. Ik heb gevraagd om dat te bundelen en dan in één keer uit te keren in plaats van in schijfjes via drie verschillende kanalen.

Dan hebben we nog het i-Learnproject, dat kan tegemoetkomen om op maat om te gaan met verschillen tussen leerlingen. Dit project bestaat erin om digitale oplossingen voor gepersonaliseerd leren op een duurzame manier te implementeren in het Vlaamse onderwijs. Concreet zal dit mogelijk gemaakt worden door een online portaal te voorzien waar digitale toepassingen voor gepersonaliseerd leren drempelvrij

ter beschikking zullen worden gesteld aan alle Vlaamse scholen en leerkrachten. We voorzien natuurlijk ook in de nodige training en begeleiding op maat.

Het lopende project Kleine Kinderen Grote Kansen is gericht op het versterken van onderwijsprofessionals in het kleuter- en lager onderwijs in thema's als taalstimulering en kansarmoede. Ook dit project neemt bijkomende initiatieven naar aanleiding van de coronacrisis.

Maar ook vanuit het ministerie zijn er heel wat extra initiatieven gekomen om leraren maximaal te ondersteunen. Er is de permanente communicatie over alle verschillende fasen en de bijhorende draaiboeken via Schooldirect. Ook via Klasse hebben we de leraren ondersteund met een digitaal aanbod, praktijkvoorbeelden, tips van collega's en experts en evidentie uit onderzoek. Via KlasCement deelden leraren goedepraktijkvoorbeelden. De expertise van KlasCement werd overigens ook ingezet voor webinars voor leraren om te leren omgaan met digitaal lesgeven. Deze webinars waren bijzonder succesvol en steeds volzet.

Een derde spoor is bijkomende ondersteuningsinitiatieven voorzien. Er werd een pedagogische reserve opgezet waar scholen een beroep konden doen op ondersteuning. De reserve bestaat uit initiatieven en organisaties allerhande die hun diensten aanbieden. We hebben daarvoor een portaal ter beschikking gesteld. Op de zomerscholen moet ik niet ingaan. De zomerscholen zijn gericht op taalstimuleringsprojecten. Ook zal ik het afstandslernen in het secundair onderwijs vanaf september een vaste plaats geven, in eerste instantie in de gele fase.

Uit de gegevens over de prestaties van leerlingen gebaseerd op OVSG-toetsen – dat zijn open data, u hebt er ook naar verwezen – blijkt gelukkig dat er weinig tot geen afwijkingen zijn vergeleken met het gemiddelde van vorig jaar. Daar moeten we nog een slag om de arm houden, dat wordt nog verder geanalyseerd. Er zijn nog meer data nodig om te zien of de kloof is toegenomen bijvoorbeeld. De data van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen worden door de KU Leuven onder de loep genomen. We gaan meer informatie kunnen verzamelen over die leerlingensprestaties. Ik denk dat we daarmee volgend jaar aan de slag kunnen.

We zullen in de vorm van een draaiboek beperkte pedagogische richtlijnen meegeven voor de start. Zorg bijvoorbeeld begin september voor een goede kijk op de eventuele leerachterstand op groepsniveau. Ga eerst even na hoe het gesteld is met het leerniveau van een klas. Zo mogelijk moet men dan gaan kijken op individueel niveau voor men begint bij te spijkeren. Dat zijn enkele algemene principes. Er is natuurlijk pedagogische vrijheid, maar we geven enkele algemene richtlijnen en adviezen om enige houvast te bieden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, het is duidelijk dat de coronacrisis ons geleerd heeft dat we niet anders kunnen dan hand in hand samen deze crisis aan te pakken en de beste context te creëren voor onze leerlingen. Ik noteer dat de toetsen van het OVSG en het Katholiek Onderwijs Vlaanderen een meerwaarde betekenen en dat we uit de data heel wat kunnen leren. U haalt heel wat voorbeelden en zaken aan, van ICT tot projecten zoals Kleine Kinderen Grote Kansen, waar ik zelf heel sterk in geloof: het is een voorbeeld van samenwerking over beleidsdomeinen heen. We moeten met heel veel verschillende brillen kijken naar het onderwijs, we kunnen heel veel kansen creëren.

Ik leer uit wat we gehoord en gelezen hebben dat datageletterdheid bij scholen echt wel belangrijk is. Ik ben dan ook verheugd dat de inspectie langsgaat bij de scholen, niet zozeer om te controleren maar net om te adviseren bij het lezen van de data die ze verzamelen samen met de onderwijsverstrekkers. Dat is een grote uitdaging om te werken aan de kwaliteit van ons onderwijs.

U had het over een verdere analyse. Ik herinner me dat u een aantal mensen hebt samengebracht om na te denken over de relancegroep – zo hebt u die toch genoemd – over de verdere ondersteuning van het onderwijs, ook na corona. Die mensen zijn wellicht ook betrokken bij de uitwerking van de draaiboeken. Kunt u daar verslag over brengen? Komt onderwijs eventueel nog aan bod in de ad-hoc-commissie? Het lijkt me in elk geval interessant om te zien welke verslagen er allemaal gemaakt zijn en wat we daaruit kunnen leren. Voorzitter, als het in de ad-hoccommissie niet aan bod komt, stel ik voor dat we het hier oppakken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor het feit dat u het veel breder trekt dan alleen maar de resultaten van de interdiocesane proeven en de OVSG-toetsen. De datageletterdheid en dergelijke zijn inderdaad belangrijk.

Minister, het is nu belangrijk om verder te werken aan die Vlaanderenbrede, gestandaardiseerde, genormeerde en gevalideerde koepel- en netoverschrijdende toetsen. Dan kunnen we het veel breder en algemeen bekijken. We zitten nu nog altijd met twee afzonderlijke toetsen. Dan krijgen we een Vlaanderenbreed duidelijk beeld. We kunnen daar dan conclusies uit trekken, want, zoals collega Vandromme zegt, er zijn grote verschillen. Zijn die verschillen toetsgerelateerd, schoolgerelateerd? Kan men de OVSG-toetsen vergelijken met de interdiocesane? Dat is een eerste punt.

Het is goed dat de interdiocesane geanalyseerd worden door de KU Leuven. Het zou nog beter zijn mochten de onderwijsverstrekkers die kostbare data verzamelen, anonimiseren en ter beschikking stellen zodat er meer analyses kunnen gebeuren, dat die dan ook worden vergeleken en dat er nog meer informatie uit wordt gehaald. Dat zou een interessant onderzoeksitem zijn voor de verschillende universiteiten.

Minister, nog een laatste punt, Dirk Van Damme stelde het al voor. De proeven die nu zijn afgenomen, gaan erom waar de leerlingen nu staan. Die proeven gaan over het volledige lager onderwijs. Ik zou eigenlijk ook willen weten of de leerstof die op het einde van het zesde leerjaar gegeven – of herhaald – wordt, al dan niet 'gehaald' is. Dat gaat moeilijker uit die proeven te halen zijn. Vandaar het voorstel om bij de start van volgend schooljaar te weten te komen welke leerling op welk punt geremedieerd moet worden. De toetsen die zijn afgenomen zouden minstens moeten meegaan naar de volgende school, los van de BaSo-fiche, zodat die school goed voorbereid is.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Mijn vraag gaat in dezelfde richting als die van de heer Daniëls, voorzitter. We stellen uit de eerste resultaten en analyse vast dat er gemiddeld toch geen echte niveaudaling is. Dat is een zekere geruststelling, al moeten de data nog verder worden bekeken. Wat de kloof betreft tussen de beste en de zwakste leerlingen: is dat veroorzaakt door corona? We voelen allemaal aan dat die dieper is geworden. Dat is logisch. We hopen dat ze niet te groot is en remedieerbaar op niet al te lange termijn.

Het zou inderdaad een goed idee zijn om de data van de verschillende netten zoveel mogelijk samen te brengen. Zo krijgen we een beter zicht op het hele grondgebied, in afwachting van de gestandaardiseerde proeven. Tegen wanneer ziet u de uitrol in het zesde of vierde leerjaar daarvan trouwens? Kunt u dat nog eens zeggen?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Dank u voor de interessante vraag, mevrouw Vandromme. Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik onderschrijf de ongerustheid van collega

Vandromme en de anderen. U zei het, minister: het is een eerste analyse waaruit blijkt dat de gemiddelden positief zijn, maar het gezegde luidt dat men in een rivier van gemiddeld 1 meter diep kan verdrinken. Die gemiddelden kunnen veel verbergen.

Ik onderschrijf uw doelstelling om de vinger aan de pols te houden. Ik ga helemaal akkoord met de heer Daniëls om in het begin van het schooljaar te onderzoeken hoe diep de kloof juist is en hoe groot de leerachterstand. Ik herinner u eraan dat er toch getuigenissen zijn, onder andere artikels op de VRT vorige week. Leerkrachten zeggen dat de leerlingen zeker niet hebben stilgestaan het afgelopen jaar, maar dat er toch immense verschillen zijn. De titel van het artikel is: 'De kloof is immens geworden'. De diepgang van het verwerken van de leerstof is bij veel leerlingen bedenkelijk. Ik treed de ongerustheid bij.

Ik heb nog een opmerking en een vraag over de oplossingen. Vinger aan de pols, dat is raak gezegd. Leraren versterken, dat is zeer goed. De initiatieven die u opsomt, pedagogische reserves aanleggen, daar ben ik allemaal voor. De zomerscholen, voor. Wat ik hoor in het werkveld en op de school van mijn kindjes, is dat er echt nood is aan extra volk om te kunnen differentiëren. Dat is het punt, u beschreef het heel terecht: de kinderen met ouders die zeer onderlegd zijn, zijn vooruitgegaan. Dat is heel het punt, onderwijs is in de eerste plaats belangrijk voor kinderen die zulke ouders niet hebben. De kinderen die die ouders niet hebben, zijn normaal gezien – de heer Laeremans zegt het – en logischerwijze niet vooruitmaar achteruitgegaan. Dus is er extra volk nodig, dat is wat de directrice van de basisschool van mijn kinderen vraagt: één leerkracht, een halve leerkracht zelfs.

De voorzitter: Kunt u afronden? U zit over uw twee minuten.

Kim De Witte (PVDA): Mijn excuses. Wat zijn de mogelijkheden voor versterking van het lerarencorps in de komende periode?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat deze situatie ook leert, is dat we absoluut nood hebben aan gestandaardiseerde proeven. Eindelijk zullen we dan Vlaanderenbrede resultaten hebben die onderling vergelijkbaar zijn. Er is dan geen discussie meer over de openbaarheid van data, we kunnen er dan gewoon zelf mee aan de slag. Ik onderschrijf de bekommernis dat men dan meteen van de opportuniteit gebruik moet maken om de datageletterdheid – het omgaan met die data – in hoofde van de directies en leerkrachten aan te pakken. Dat is dan een goed moment dat we moeten aangrijpen.

De tijdshorizon voor de eerste concrete Vlaanderenbrede proeven voor de eerste graad, we gaan het etappegewijs doen, is 2022. Dat is de timing. Er zal nog wel wat water naar de zee moeten vloeien om te komen tot het vastleggen en afleiden van de proeven.

Ook daarvoor zijn we nu bezig met het startschot te geven in hoofde van de Vlaamse Regering, om te kunnen starten met de oprichting van een steunpunt ter begeleiding van een en ander en een haalbaarheidsstudie.

Ten tweede is er de vraag naar extra mensen in de klas. Wij hebben vorige week in de schoot van de Vlaamse Regering net het initiatief goedgekeurd waarbij we vanaf september dit jaar al, en op kruissnelheid volgend jaar, 23 miljoen euro extra gaan investeren in het basisonderwijs en waarbij we de zorgpuntenveloppe gaan verhogen met 20 procent. Dat komt erop neer dat je op het niveau van de scholengemeenschap gemiddeld 1,5 extra voltijdsequivalent (vte) zou hebben voor de concrete ondersteuning en de begeleiding van leerlingen in de klas of in de school in het kader van leren en studeren, waardoor de leerkrachten dus wat ontlast worden en zij zich kunnen concentreren op hun kerntaak, namelijk lesgeven. Het is

een eerste goede stap, waarbij aan wat noden tegemoet kan worden gekomen. Maar ook in de toekomst willen we nog extra initiatieven nemen, zeker ten voordele van het basisonderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank aan de collega's voor de interessante tussenkomsten. Bedankt, minister, voor uw antwoord. Ik heb het al een paar keer gezegd: 1 september zal nog meer dan anders een zeer cruciale eerste september zijn. Heel wat leerkrachten kijken ernaar uit om hopelijk toch op een normale manier te kunnen starten en denken ook dat er heel wat zal moeten worden gedifferentieerd in de klas. Ik hoor dat er heel wat op stapel staat, minister, en dat erover nagedacht wordt hoe er ondersteund kan worden in de klas.

We hebben heel wat geleerd uit deze crisis. We hebben heel wat sprongen vooruit gezet in het gebruiken van ICT binnen het onderwijs. Ik denk dat we ook ruimte moeten maken, zodat de leerkrachten en scholen zich dat allemaal eigen kunnen maken. Die vorming en nascholing zullen dus cruciaal zijn, niet alleen wat betreft datageletterdheid, maar ook inzake het gebruik van ICT bij het lesgeven en inzake het differentiëren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de prioritaire nascholing rond de professionalisering van lerarenteams – 2964 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, in het kader van nascholing rond professionalisering van lerarenteams stelt u om de twee jaar prioritaire thema's vast om het beleid te ondersteunen. Een oproep nodigt geïnteresseerde organisaties uit om de gekozen thema's te vertalen in een specifiek nascholingsaanbod voor leraren, directies, pedagogische begeleiders en lerarenopleiders. Daarna gebeurt een selectie van kwaliteitsvolle projecten.

Voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 werd gekozen voor het thema 'begrijpend lezen voor lerarenteams basisonderwijs', een goede keuze, als u het mij vraagt. Begrijpend lezen is een cruciale vaardigheid voor onderwijssucces, maatschappelijke participatie en levenslang leren enerzijds, en anderzijds merken we dat het taalvaardigheidsniveau in Vlaanderen daalt.

De oproep prioritaire nascholing rond begrijpend lezen leverde een zestal geselecteerde projecten op. De interesse bij de scholen bleek van bij de start enorm groot. We vernamen dat er zich bij die instanties ondertussen ongeveer 400 basisscholen kandidaat stelden. Helaas is er maar plaats voor ongeveer 150 scholen, als we ervan uitgaan dat er voor ieder project 20 tot 25 scholen kunnen intekenen. Ongeveer 250 scholen kunnen dus niet deelnemen aan de prioritaire nascholing. Dat is een gemiste kans.

Misschien hebben enkelen zich aangemeld voor de projectoproep 'lezen op school', waarvan de indiendatum verstreken is en de selectieprocedure momenteel nog lopende is, maar hoogstwaarschijnlijk zal die oproep onmogelijk de andere 250 scholen kunnen bedienen. Bovendien zullen ook nog andere scholen interesse hebben in deze nascholing. Kortom, veel scholen willen zeer graag professionaliseren

rond begrijpend lezen, maar de voorziene projectmiddelen lijken ontoereikend om tegemoet te komen aan de vraag.

In dat kader heb ik de volgende vragen voor u, minister. Overweegt u een nieuwe oproep rond prioritaire nascholingsprojecten, zodat meer organisaties kunnen intekenen en meer scholen kunnen werken rond dat thema?

De interesse bij de scholen om te werken rond begrijpend lezen is heel groot. Welke andere, bijkomende initiatieven zult u nemen om hen te helpen in dat professionaliseringsproces?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het klopt dat een groot aantal basisscholen zich kandidaat stelde om een traject te volgen rond het begrijpend lezen, en gelukkig maar, gelet op de resultaten van PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) en PISA (Programme for International Student Assessment). Dat is goed. Mijn administratie nam natuurlijk ook wel wat initiatieven om de appetijt wat te stimuleren. We hebben vorig jaar bijvoorbeeld een inspiratiedag Nederlands georganiseerd. In Klasse is er heel veel aandacht besteed aan lezen en aan Nederlands. We hebben ook de praktijkgids 'Sleutels voor effectief begrijpend lezen' in de focus gezet. Die gids is in opdracht van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en met steun van de Vlaamse overheid opgesteld door een consortium van onderzoekers van de UGent en de KU Leuven, met daarin heel concrete didactische aanpakken, stappenplannen en scenario's die schoolteams echt kunnen inspireren bij een krachtige leesdidactiek in de klas. De geselecteerde projecten binnen zowel de prioritaire nascholing als de projecten 'lezen op school' baseren zich trouwens op die didactische sleutels.

Men had verwacht dat veel scholen zich zouden aanmelden. We hadden aanvankelijk een budget voorzien van 577.000 euro. Dat bleek niet te volstaan, omdat we een beetje slachtoffer waren van het succes. Daarom heb ik extra middelen vrijgemaakt. Ik heb daar nog 130.000 euro aan toegevoegd, door begrotingsmiddelen te verschuiven in de begroting 2020.

De grote interesse van de scholen wijst op een zekere 'sense of urgency': men is ook in het veld doordrongen van het acute karakter van het probleem. De scholen die alsnog uit de boot vielen, hebben de mogelijkheid om zich aan te melden bij een van de projecten rond 'lezen op school'. Mijn administratie zal er ook op toezien dat die scholen zeker geïnformeerd worden over die mogelijkheid, en dat in samenwerking met de organisaties binnen de prioritaire nascholing en/of de organisaties binnen 'lezen op school'. Een andere mogelijkheid is natuurlijk dat ze hun nascholingsmiddelen die ze jaarlijks ontvangen, aanwenden om bij een van de geselecteerde organisaties een professionaliseringstraject te kunnen volgen.

Tot slot wil ik er ook nog op wijzen dat de geselecteerde organisaties binnen de prioritaire nascholing inzetten op valorisatie, waardoor natuurlijk ook niet-deelnemende scholen toegang krijgen tot informatie, goede praktijkvoorbeelden, gehanteerde methodieken en relevante literatuur. Het blijft dus niet beperkt tot de deelnemende organisaties. Al die informatie wordt publiek en toegankelijk gemaakt voor alle scholen. Ik denk bijvoorbeeld ook aan een algemene studiedag, en sowieso via digitale weg.

Ik neem de vraag natuurlijk ter harte. Ik denk dat we al heel wat extra middelen voorzien hebben – via allerhande wegen, via projecten rond begrijpend lezen, maar evengoed de taalintegratietrajecten in de zomervakantie, nog boven op de zomerscholen – met de focus op Nederlands en op lezen. Ik zal ook in de volgende jaren elke gelegenheid te baat nemen om nog extra middelen, als ik die vind, uit te trekken ten voordele van Nederlands en zeker ten voordele van begrijpend lezen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik denk dat scholen en iedereen die bekommerd is om het onderwijs, zich zorgen hebben gemaakt naar aanleiding van de berichten die verschenen over het niveau van het lezen en vooral het begrijpend lezen. We scoren met Vlaanderen niet zo goed rond levenslang leren. Ook bij de leerkrachten is er heel vaak het probleem dat er nog te weinig wordt ingezet op professionalisering. Maar als het over heel urgente problemen gaat, vindt men blijkbaar toch de weg om mogelijke bijscholingen te volgen.

U had het over de valorisatie, en dat is misschien nog wel het belangrijkste. Wat leert men op zo'n bijscholing? Welke goede praktijken worden er voorgesteld? Ik denk dat het de bedoeling kan zijn om die nog meer te verspreiden. Ik hoop dat u de onderwijsverstrekkers in de arm neemt om samen met de pedagogische begeleidingsdiensten datgene wat daar geleerd wordt, verder uit te dragen tot in elke school en elke klas.

Karolien Grosemans (N-VA): Wij zijn met de N-VA-fractie natuurlijk bijzonder blij dat zoveel leerkrachten interesse hebben om nascholing te volgen in verband met begrijpend lezen. We zijn heel tevreden dat zoveel scholen daar massaal gebruik van maken. Het is goed dat u daar extra middelen voor vrijmaakt, minister. 130.000 euro, dat is niet niets. Het is bijzonder mooi dat die voorzien worden.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Is er een stijgende trend te merken bij het aantal navormingen dat globaal wordt gevolgd? Hebt u daar zicht op?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat is een kwestie van vraag en aanbod. Naarmate we het aanbod doen toenemen, zien we ook dat de vraag en de appetijt worden gestimuleerd. We hebben dat trachten te duiden via het overzicht van de initiatieven die we hebben genomen. Je ziet dat het nu echt is doorgedrongen in het veld. Men is zich bewust van de problematiek en toont een grote bereidheid om daar effectief iets aan te doen.

Ik kan nog meegeven, collega's, dat ik nu net de goedkeuring heb gegeven voor de communicatie van de laatste draaiboeken voor september. We hebben daar nog lang over gediscussieerd, maar nu is alles afgeklopt. Ze zijn dus volledig klaar om in september uitgerold te worden. We moeten deze week nog afronden voor het hoger onderwijs. Het deeltijds kunstonderwijs (dko), het volwassenenonderwijs en de centra basiseducatie hebben we ook al rond. Het laatste wat we nog moeten doen voor volgend schooljaar, is het hoger onderwijs. Maar daarvoor hebben we de grote lijnen deze week ook al doorgenomen, zowel met de hogescholen als met de universiteiten. Dat zal dus ook wel landen. Ik verwacht dat dat misschien voor nu in het weekend zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Op goed nieuws kunnen we alleen maar positief reageren. Ik ben blij dat de draaiboeken er zijn en dat die er nog net zijn voordat de scholen helemaal sluiten en hopelijk in een welverdiende vakantiemodus kunnen gaan.

Lezen is heel belangrijk, minister. U vindt in onze fractie alvast een bondgenoot om een virus te verspreiden. We gaan zeker niet het coronavirus verder verspreiden, maar wel het leesvirus. Ik denk dat dat een goede basis is om dat begrijpend lezen verder vorm te geven, om elk kind de goesting om te lezen te geven of door te geven. Dat is alvast een boodschap die we kunnen meegeven: dat we dat leesvirus verder gaan verspreiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over extra ICT-ondersteuning voor het hoger onderwijs
– 2971 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, eind juni kondigde u aan dat er in 35 miljoen euro extra wordt voorzien, zodat scholen in het volgende schooljaar meer kunnen investeren in ICT. We hebben het daar al over gehad. Dat is een verdubbeling van het budget. Het gaat om 9 miljoen euro extra voor de basisscholen en bijna 26 miljoen euro voor secundaire scholen. Dat zijn extra middelen die we uiteraard toejuichen. Er waren de afgelopen maanden extra IT-investeringen nodig om de overstap te doen naar het afstandsonderwijs. In het secundair onderwijs zal dat in principe ook volgend jaar georganiseerd worden, waardoor die nieuwe investeringen ook nodig zullen zijn.

Diezelfde investeringen – of zelfs nog veel grotere – zijn gebeurd en zullen noodzakelijk zijn voor het hoger onderwijs. Terwijl de universiteiten en hogescholen nog werken aan de opstart van het nieuwe academiejaar, is het nu al duidelijk dat, zelfs nog meer dan in het secundair onderwijs, afstandsonderwijs gestructureerd ingebed zal worden. Dat zullen we volgend weekend, als die draaiboeken er zijn, ongetwijfeld ook kunnen lezen. De groepen in het hoger onderwijs zijn namelijk groter en de inzetbare lokalen en auditoria zullen door de 'social distancing'-maatregelen schaarser zijn.

Om voldoende kwalitatief online onderwijs, maar ook begeleiding aan de studenten te kunnen aanbieden, zullen de universiteiten en hogescholen extra moeten kunnen investeren in performante online tools en opnametools. We denken aan extra opnamelokalen, maar bijvoorbeeld ook aan licenties van allerlei softwarepakketten. Ook hier verdienen de studenten uitstekend onderwijs. Daarvoor zullen de noodzakelijke instrumenten voor de professoren en de docenten beschikbaar moeten zijn. Hoe zult u de universiteiten en hogescholen ondersteunen bij het organiseren van afstandsonderwijs? Zal ook voor hen in extra middelen worden voorzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ons hoger onderwijs is sowieso moeilijk vergelijkbaar met het leerplichtonderwijs. In het kader van de Codex Hoger Onderwijs hadden hogescholen en universiteiten al de mogelijkheid om een opleiding of een opleidingsonderdeel geheel of gedeeltelijk in de vorm van afstandsonderwijs aan te bieden. Zij waren ertoe gehouden om het nodige studie- en leermateriaal ter beschikking te stellen en de geschikte begeleiding te organiseren.

Hoewel dat niet structureel toegepast is, beschikken die hogeronderwijsinstellingen, toch als je het vergelijkt met het leerplichtonderwijs, over wel wat meer know-how en tools om afstandslernen in te zetten, bijvoorbeeld voor werkstudenten en in het kader van levenslang leren. Zij kunnen daarvoor ook gebruikmaken van middelen uit hun werkingsenveloppe en uit de studiegelden die ze ontvangen van de studenten. Het was voor die instellingen weliswaar ook niet evident, maar ik denk dat het in de meeste gevallen iets gemakkelijker schakelen was, als je vergelijkt met het lager en secundair onderwijs.

We hebben wel vastgesteld dat er op individueel niveau soms nog wat problemen waren, namelijk docenten die niet zo geschoold waren om dat boeiend te kunnen organiseren. Ik denk dat we daar nog wel wat werk aan de winkel hebben.

Momenteel hebben we vanuit de hogeronderwijsinstellingen nog niet echt een volledig zicht op de financiële impact van de coronacrisis. We hebben geen beeld van de meerkosten en ook niet van de minderuitgaven. Het is wel zo dat we een conceptnota 'digitalisering onderwijs' voorbereiden en dat ik daarin wil bekijken welke initiatieven we dienen te nemen aangaande het hoger onderwijs en welke stimulansen we daar moeten geven.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Bedankt voor het antwoord, minister. Het klopt uiteraard dat het hoger onderwijs al wat meer knowhow heeft en al een aantal tools ter beschikking heeft. Ik ben zelf ook bij een aantal instellingen op bezoek geweest tijdens de coronacrisis en heb gezien dat ze daarin al een stapje voor hadden. Maar ik heb natuurlijk ook extra investeringen gezien, bijvoorbeeld voor de extra lokalen die moesten worden gehuurd voor het examen, maar ook voor softwarepakketten die plots moesten worden aangekocht: nieuwe licenties en dat soort zaken. Ik ben blij dat u – als ik het goed begrijp – in gesprek zult gaan met de instellingen om een overzicht te maken van die kosten en te bekijken hoeveel ze bedragen.

De conceptnota waarover u spreekt, komt die er naar aanleiding van corona? Of had u die sowieso gepland?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hadden die inderdaad sowieso gepland, maar het is natuurlijk acuter geworden. Dat brengt het een beetje in een versnelling. We hadden sowieso de ambitie om die digitalisering wat meer structureel te gaan inbedden, vooral in het leerplichtonderwijs. In september starten we ook met een verankerde vorm van afstandsonderwijs, in regel op woensdagvoormiddag. Dat maakt natuurlijk dat het hele digitaliseringsplan zeker op tijd zal komen. Ik hoop dat we daarmee in september of oktober naar de ministerraad kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dan kijk ik uit naar het gesprek tussen uzelf en de universiteiten en hogescholen, en naar het resultaat daarvan, zodat we weten wat de uiteindelijke kostenramingen zijn van het verleden en van de toekomst in het kader van corona.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plan voor de CLB's om de gemiste vaccinaties en systematische contactmomenten in te halen – 2972 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Vlaanderen kent een hoge algemene vaccinatiegraad: het streefpercentage van 95 procent wordt in vele regio's gehaald. Uiteraard moet het altijd de doelstelling blijven om die graad zo hoog mogelijk te houden, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren.

Met het schorsen van de lessen op 16 maart 2020 en de daaropvolgende gedeeltelijke heropstart van de scholen, hebben de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) in deze coronaperiode niet alle leerlingen kunnen vaccineren of laten deelnemen aan een systematisch contact.

Op het veld stel ik vast dat de CLB-medewerkers zich ook voor deze medisch-preventieve opdracht op een heel aanklappende manier opstellen. De school als vindplaats van leerlingen is hierbij cruciaal voor het CLB om efficiënt te kunnen werken. Bovendien vergt vaccineren en medisch onderzoek een fysiek face-to-facecontact, wat bij aanvang van de coronaveiligheidsmaatregelen niet altijd mogelijk was.

Sinds de heropening van de scholen wordt sterk ingezet op het inhalen van vaccinaties, maar niet alles is kunnen gebeuren, bijvoorbeeld omdat de leerlingen van het eerste en derde secundair onderwijs niet op school waren of omdat scholen de CLB-arts niet toelieten om op school te vaccineren als gevolg van de veiligheidsmaatregelen.

Ondertussen is er in samenwerking met het agentschap Zorg en Gezondheid en het departement Onderwijs een plan opgesteld waarbij alle voorziene vaccinaties, een aantal systematische contacten volledig, en een aantal systematische contactmomenten gedeeltelijk zouden kunnen worden ingehaald in het komende schooljaar.

Dit alles inpassen in het schema voor volgend jaar is wel heel strak plannen, zo hoor ik op het veld, vooral als we het volledige plaatje bekijken. De CLB's, en meer specifiek de medische teams, worden momenteel ook, naast hun reguliere opdrachten, ingeschakeld bij contacttracing. Zij moeten inzetbaar zijn voor nieuwe maatregelen bij een eventuele nieuwe opflakking van het virus en er is bovendien het nijpend tekort aan CLB-artsen.

Minister, in hoeverre werden de CLB's voldoende betrokken bij het opstellen van dit inhaalplan?

Hoe zult u ervoor zorgen dat CLB's alle gemiste vaccinaties en contactmomenten samen met het reguliere werk in één schooljaar kunnen inhalen?

Hoe krijgen CLB-medewerkers de garantie dat ze voor vaccinaties en contactmomenten straks wel opnieuw toegang krijgen tot scholen? Werd hier rekening mee gehouden in de opgestelde draaiboeken?

De druk op de uitvoering van al deze taken ligt erg hoog en het nijpend tekort aan CLB-artsen vergroot het probleem. Plant u concrete acties om hieraan tegemoet te komen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het inhaalplan is tot stand gekomen in overleg met het CLB, het Departement Onderwijs en Vorming, het agentschap Zorg en Gezondheid en de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg (VWVJ). Daarbij werd vertrokken vanuit een concreet voorstel opgemaakt door een net-overstijgende werkgroep van de CLB-sector.

De regelgeving legt niet op wanneer exact in de loop van een schooljaar welke vaccinaties en systematische contacten moeten plaatsvinden. Een aantal CLB's zullen dus tijdens het afgelopen schooljaar de minimale verwachtingen gehaald hebben en volgend schooljaar dus niets meer moeten inhalen. Andere centra zullen volgend schooljaar nog in meerdere of mindere mate een inhaalbeweging moeten maken.

Voor de inhaalbeweging die we hadden vooropgesteld is vooral rekening gehouden met de in- en uitstroom van leerlingen en het belang om de focus te leggen op het psychosociaal functioneren van kinderen, jongeren en hun gezin. De prioriteit

wordt hier gelegd op het systematische contact van leerlingen uit de eerste kleuterklas en hun ouders; het systematische contact bij leerlingen uit het derde leerjaar secundair onderwijs waarbij minimaal wordt verwacht dat er een gesprek gevoerd wordt met de leerling over zijn/haar leefgewoonten en welbevinden; en het systematisch contact bij leerlingen uit het eerste leerjaar lager onderwijs, waarbij minimaal de onderzoeksitems zicht en gehoor worden ingehaald.

De inhaalbeweging voor de vaccinaties is cruciaal in het kader van de volksgezondheid om het ontstaan en de verspreiding van besmettelijke ziekten tegen te gaan. Er werd met de CLB-sector en het agentschap Zorg en Gezondheid afgesproken dat de vaccinatie voor mazelen, bof en rubella nog prioritair in het schooljaar 2019-2020 moesten worden afgewerkt, omdat we nog altijd geconfronteerd worden met lokale uitbraken van mazelen. De andere vaccinaties die worden ingehaald zijn voor polio, difterie, tetanus en kinkhoest, het tweede vaccin voor het humaan papillomavirus (HPV) en de vaccinatie voor difterie, tetanus en kinkhoest.

Op 28 april 2020 werd een eerste keer via de nieuwsbrief Schooldirect gecommuniceerd naar het onderwijsveld over de heropstart van vaccinaties en systematische contacten in het schooljaar 2019-2020. De minimale verwachtingen bij het inhalen van vaccinaties en systematische contacten werden ook via de nieuwsbrief Schooldirect gecommuniceerd op 16 juni 2020.

Het beleidsdomein Onderwijs en Vorming heeft in overleg met de GEES-werkgroep (Groep van Experts belast met de Exitstrategie), de sociale partners en mezelf een overzichtelijk plan opgesteld voor de onderwijsinstellingen, zodat men zich kan voorbereiden op verschillende pandemiescenario's met de verschillende kleurcodes. Met de CLB's, die ook in mijn onderwijsclub zitten, is gewerkt aan een soortgelijk plan dat vorige week vrijdag is goedgekeurd door de sociale partners en nu gecommuniceerd via Schooldirect. Daarbij duiden we aan welke essentiële derden worden toegelaten op de schoolvloer. Het CLB hoort daarbij. Daarnaast hebben we ook de veiligheidsvoorwaarden geduid waaronder zij kunnen functioneren.

Het CLB-artsentekort is geen nieuw knelpunt. Ik bekijk samen met de minister van Welzijn welke mogelijkheden er zijn om het artsentekort aan te pakken en de CLB's te versterken in functie van hun opdracht contactonderzoek COVID-19 in scholen, schoolinternaten en internaten met permanente openstelling. Hopelijk kan de lichte stijging van het aantal studenten dat wordt toegelaten tot de opleiding arts en tandarts – het ingangsexamen is in augustus – eveneens bijdragen in het kader van het artsentekort bij de CLB's.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed te horen dat de CLB's ook aanwezig zijn bij de club. Ik ben intussen wel wat benieuwd naar wie nu precies in die club zit. Voorzitter, u kunt die club misschien ook eens uitnodigen in de commissie zodat we hun bevindingen in verband met corona kunnen horen.

Minister, het is een uitdaging om alle vaccinaties toch nog uit te voeren. Ik hoor heel wat bezorgdheden bij de mensen op het terrein, die aangeven dat er binnenkort wellicht nog andere zaken op hen afkomen, wanneer de scholen opnieuw van start gaan. Dat wordt dus een huzarenstukje.

Klopt het dat scholen zelf kunnen aangeven wie die essentiële derden zijn? Heb ik dat goed begrepen? Of wordt dat vanuit Brussel bepaald?

Wat het tekort aan CLB-artsen betreft, hoor ik ook op het terrein dat er soms mogelijkheden zijn, maar aangezien er heel veel restricties zijn in het personeelsstatuut – zij volgen natuurlijk het statuut van het onderwijs –, kunnen de mogelijke

oplossingen daar soms niet geboden worden. Is het mogelijk om aan dat statuut te sleutelen, zodat die artsen flexibeler kunnen worden ingezet?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Vandromme, ik dank u voor de heel interessante vraag. We zitten nu in een pandemie en het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn dat we er nog een besmettelijke ziekte bij krijgen. Mevrouw Vandromme heeft een punt wanneer ze zegt dat de CLB's al extra zullen worden belast door onder meer die contacttracing. We moeten er echter over waken dat die uitgestelde vaccinaties kunnen blijven gebeuren. Het zou immers erg zijn als we nu ook nog uitbraken van andere besmettelijke ziektes zouden krijgen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Onze fractie heeft begrip voor die inhaalvaccinaties. Daarvoor zijn heel wat inspanningen en een goede planning nodig en een zekere vorm van priorisering. Wat de minister daar naar voren schuift, is een juiste zaak.

Mevrouw Sleurs heeft hierover ook al een vraag gesteld aan minister Beke. We willen toch bijzondere aandacht vragen voor die kinderen die van school veranderen en mogelijk ook van CLB en misschien zelfs van net wisselen. Zij mogen niet door de mazen van het net glippen. Voor die leerlingen is er een zeer strikte opvolging nodig en misschien moet dat wel op een hoger echelon, zodat we iedereen meekrijgen in die vaccinaties. Ook het humaan papillomavirus dat u daarnet vermeldde en andere essentiële vaccinaties moeten tijdig kunnen gebeuren om de vaccinatiegraad hoog genoeg te houden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb het draaiboek zoals het nu finaal is afgeklopt proberen op te snorren, want ik heb het hier niet bij de hand. Het is enigszins met een slag om de arm dat ik moet zeggen dat de CLB's voor volgend schooljaar wel degelijk erkend worden als essentiële derden, maar ik weet niet of zij in elke kleurcode volledige toegang hebben tot de scholen. Het zou kunnen dat er dan voor hen specifieke veiligheidsmaatregelen zijn uitgewerkt. In het initieel draaiboek staan zij echter nominatim vermeld als essentiële derden, die dus toegang hebben tot de klassen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik had ook nog een vraag gesteld over het statuut van de CLB-artsen. Kunnen zij flexibeler worden ingezet? We kunnen het hier hebben over vaccinaties, maar als er binnenkort echt een tekort ontstaat – en ik merk hier en daar toch dat vacatures niet ingevuld geraken –, dan worden die leerlingen niet gevaccineerd. We moeten dan ook bekijken of dit niet flexibeler kan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toekomst van de lerarenopleiding – 2990 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, in de beleidsnota van de minister is opgenomen dat de lerarenopleiding sterk zal worden gemonitord en bijgestuurd waar nodig.

De minister geeft aan te werken aan een inhoudelijke versterking van de lerarenopleiding met sterke aandacht voor het Nederlands – de reden daarvoor moeten we niet ver zoeken – en kennisverwerking, de andere belangrijke poot die we ook hebben uitgebouwd in ons regeerakkoord. Op die manier zijn de startende leerkrachten beter gewapend tegen de vele uitdagingen die op hen afkomen en kunnen ze meewerken aan de versterking van de kwaliteit die ons onderwijs nodig heeft.

In de lerarenopleiding, nascholing en begeleiding van leraren wil de minister de aandacht voor de vak kennis en vakdidactiek, de kennis van het Nederlands, omgaan met kinderen met gedrags- en leerproblemen, omgaan met hoogbegaafdheid, omgaan met diversiteit in de klas en het opstellen van valide proeven, versterken, die zogenaamde datageletterdheid. Met die opsomming alleen al geven we aan dat de lerarenopleiding een stevige opleiding is waar alle noodzakelijke tijd zinvol zal moeten worden gebruikt.

Op de website www.lerarenstage.be kunnen studenten in de lerarenopleiding scholen zoeken waar ze hun stage kunnen lopen. Niet alle scholen zijn echter vertegenwoordigd op deze website: 82 procent van de scholen is momenteel geregistreerd, wat wil zeggen dat 18 procent van de scholen zich niet heeft geregistreerd op de website en langs die weg dus geen stage aanbiedt aan studenten in de lerarenopleiding.

Ik heb hier ook tijdens de vorige legislatuur vragen over gesteld, omdat we soms situaties hadden waarin studenten lerarenopleiding allerlei projecten deden als stage, in bibliotheken, bij sociaal-cultureel werk. Dat was allemaal zinvol, maar met de uitdagingen en de realiteit van de klas lijkt de beste stage voor de lerarenopleiding, nog altijd leraar zijn in een klas en lesgeven. Dat spreekt voor zich.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de monitoring en versterking van de lerarenopleiding, wetende dat corona hier en daar voor wat vertraging zorgt?

In welk tijdspad voorziet u om tot een inhoudelijke versterking van de lerarenopleiding te komen?

Zult u alle overgebleven scholen aansporen zich te registreren op de website [lerarenstage.be](http://www.lerarenstage.be)? Zo ja, op welke manier tracht u hen over de streep te trekken? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In de beleidsnota staat de ambitie neergeschreven om de kwaliteit van de lerarenopleidingen te monitoren en de lat wat hoger te leggen, ook in functie van het aantrekkelijker maken van het beroep. We willen wat trek in de schouw veroorzaken. Daarbij willen we zowel inzetten op vakbekwaamheid als op de didactische bekwaamheid van de startende leerkrachten. Op die manier kunnen de lerarenopleidingen voldoende gepassioneerde en competente leerkrachten afleveren.

De educatieve graduat en educatieve masters zijn net grondig hervormd. We geven hun de tijd om hun opleiding uit te rollen. Door de coronacrisis was het nu nog niet het moment om met de initiële lerarenopleidingen samen te zitten.

Ik besef dat deze bacheloropleidingen nu net begonnen zijn aan hun eigen instellingsreview en zo aan zelfkwaliteitscontrole doen. Toch wil ik met hen afspraken maken om gerichte maatregelen te nemen, net in functie van de doelstellingen zoals opgenomen in de beleidsnota.

Voor de inhoudelijke versterking van de lerarenopleiding zullen we zeker dit najaar nog met concrete initiatieven komen. We zijn momenteel bezig met het voorbereiden van een aantal voorstellen in het kader van de monitoring van de kwaliteit van de lerarenopleidingen.

Wat de lerarenstage betreft en de registratie op lerarenstage.be, zullen we de scholen die zich nog niet hebben geregistreerd, motiveren om dat alsnog te doen. Er zijn twee voltijdse medewerkers actief binnen de scholengemeenschap Sint-Nicolaas SO die daarvoor subsidies krijgen van bijna 150.000 euro.

In het afsprakenkader is ook duidelijk opgenomen dat het werven van nieuwe scholen tot het takenpakket behoort van de medewerkers. Er wordt van hen verwacht dat zij blijvend inzetten op het informeren en overtuigen van scholen om te werken met lerarenstage.be. Er kan telefonisch of per mail contact worden gelegd. Daarnaast zijn er ook infosessies ter plaatse. In 2020 worden dertig infosessies georganiseerd voor niet-deelnemende scholen. Verder tracht men ook nieuwe scholen te activeren en te begeleiden bij de opstart. Voor elke nieuwe school zorgen we voor de technische opstart en opstartbegeleiding.

Het is een aantrekkelijk pakket. We hopen er via die weg voor te zorgen dat alle scholen zich laten registreren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, de trek in de schouw om profielen aan te trekken, dat een lerarenopleiding een uitdagende opleiding is, dat is een goede zaak. We moeten ook het debat durven aan te gaan over de kern van de lerarenopleiding. Telkens er iets gebeurt in de maatschappij – collega's, ik kijk ook naar onszelf –, dan is het eerste wat mensen in de omgeving zeggen dat het onderwijs het moet oplossen, met dan de vraag om extra eindtermen te maken. Daar komen we natuurlijk ook bij de lerarenopleiding, want die moet dan alles oplossen en alles in die drie jaar stoppen.

Vanuit de N-VA-fractie wil ik een pleidooi houden. Voor een goede leraar zijn er drie essentiële onderdelen. Ten eerste, vakbekwaamheid en vakkennis. Als je je vak kent, heb je al veel. Ten tweede, vakdidactiek. Hoe breng je dat vak aan? Ten derde, klasmanagement. Hoe run je een klas? Als je met die drie elementen aan de slag gaat, kun je in de loop van je carrière heel veel andere zaken en projecten doen. In een aantal lerarenopleidingen stel ik soms vast dat men eerst al die projecten doet en er dan van uitgaat dat vakdidactiek, klasmanagement en vakbekwaamheid wel zullen komen.

Minister, soms kijk ik met lede ogen naar dat theoretisch inzicht. Ik snap wel dat men die uitdagingen wil doen, maar we zullen toch keuzes moeten maken. Om die reden is het misschien wel handig om te kijken naar de scholen die niet in de lerarenstage stappen, waarom ze daar niet instappen. Ik hoor u vertellen over de initiatieven van de twee medewerkers van de scholengemeenschap Sint-Nicolaas. Ik ken ze allebei persoonlijk en ik ken hun enthousiasmerend gehalte. Als zij er niet in slagen om een school te overtuigen, dan zal het aan andere redenen liggen om te weten waarom men niet instapt. Is dat door de kwaliteit van de studenten? Is het om andere redenen? Gaat het over ideologische redenen? Het zou goed zijn om daar een zicht op te krijgen.

Een derde punt is de monitoring van de kwaliteit van die lerarenopleidingen, met de instellingsreviews. Dat is natuurlijk een macrogegeven, maar op welke termijn ziet u dat gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik heb er een schriftelijke vraag bijgehaald van mevrouw Celis uit 2017 aan minister Crevits over het platform. Dat platform was toen al een succes in West- en Oost-Vlaanderen; in andere regio's was dat minder het geval. Ik vraag me af of er nog merkbare regionale verschillen zijn en

of er misschien provinciaal gebonden initiatieven kunnen worden genomen om de andere provincies aan te wakkeren.

Minister, u haalt vaak het beeld van de trek in de schouw aan. Dat is een mooie economische theorie. Het gidsland Nederland, waar een aantal initiatieven zijn genomen om de kwaliteit van de instroom te proberen te verbeteren, concludeert nu dat dat niet altijd het geval is. Kunnen we daar dan niet uit leren?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Uiteraard zijn we het volledig eens met de poging om de lerarenopleiding inhoudelijk te versterken en om daar wat aan te doen. Alle pogingen in die richting zijn nuttig. Ik weet niet of jullie de brief hebben gelezen van een zekere Bart Devlieger, die lector Frans was aan de VIVES hogeschool in Torhout. Hij heeft een carrière van meer dan dertig jaar in het onderwijs en daarna heeft hij twintig jaar lerarenopleiding gegeven aan toekomstige onderwijzers en regenten Frans. In april van dit jaar heeft de hogeschool gezegd: 'U moet niet meer komen, want u hebt te lage slaagcijfers, vooral in de afdeling van de studenten lager onderwijs.' Maar dat zijn degenen die het aan onze kinderen zullen moeten aanleren.

Hij geeft een hele hoop voorbeelden van het bedroevende niveau van een aantal studenten die daar naartoe komen, die niet eens de basiswerkwoorden kennen: 'Je dois' is 'ik doe', 'je travaille' is 'ik reis'. Ze kennen het verschil niet tussen 'tu veux' en 'tu peux', tussen 'tu es' en 'tu as'. Als je dat nog niet weet voor het vak Frans, dan heb je precies maar een jaartje les gekregen en dat is dus echt wel dramatisch. De hogeschool krijgt werkingsmiddelen volgens het aantal ingeschreven eerstejaars en op basis van de toegekende credits, de voldoende in het tweede en derde jaar. Het is dan toch de kwantiteit die wordt beoordeeld en niet de kwaliteit.

Minister, moeten we dat niet eens herbekijken? Want het zou toch dramatisch zijn dat we op die manier goede, kwalitatieve lesgevers verliezen, die ontmoedigd afhaken, omdat ze geen studenten meer mogen buizen die het echt niet verdienen om te slagen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Momenteel zijn de instellingsreviews lopende. Die info willen we dan ook zeker meenemen in functie van de monitoring van de kwaliteit. We werken nu een plan van aanpak uit dat we na de zomer zullen finaliseren.

Wat leerstages betreft, contacteer ik ook nog eens de betrokken enthousiaste medewerkers. Wanneer ze denken dat ze aan het eind van hun Latijn zijn, zal ik de resterende scholen die zich hebben geregistreerd, trachten te contacteren om hen toch te bewegen tot enige participatie.

De trek in de schouw en het Nederlandse voorbeeld, dat zullen we zeker meenemen. Ik vind toch dat we gevolgen moeten verbinden aan de niet-bindende toelatingsproef. Of je nu een Mickey Mouse tekent op de formulieren van die proef dan wel of je die goed voorbereidt en ernstig invult, eigenlijk maakt het geen verschil uit. Dat vind ik een beetje gek. Laat ons ervoor zorgen dat er minstens bindende gevolgen worden verbonden aan de niet-bindende toelatingsproef, en dat je dan tenminste moet remediëren wanneer er tekorten worden vastgesteld. Iedereen heeft er baat bij, zowel de student in kwestie als de onderwijsinstelling.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De trek in de schouw, ik denk dat dat juist is. Ik denk echt dat we van het beeld af moeten dat als het niet lukt in andere opleidingen in het

hoger onderwijs, we naar de lerarenopleiding gaan. Daar moeten we echt vanaf, behalve als de vraag op de toelatingsproef zou zijn: teken een Mickey Mouse, wat ik me nog kan inbeelden voor het kleuteronderwijs. In alle andere gevallen, als je die opleiding start, mogen we wel verwachten dat je dat met enige sérieux doet.

Collega's, één leraar in de lagere school beïnvloedt in zijn carrière duizend leerlingen. Je zult maar de pech hebben een leraar te hebben die een niet zo goede basis legt bij een leerling. Dan kunnen we in het parlement grote debatten houden over kansongelijkheid en noem maar op, de factor leraar speelt daarin een belangrijke rol.

Iemand die begint in de lerarenopleiding kan veel, maar niet alles. Als een starter op zijn 18 jaar niet het niveau haalt op Nederlands of Frans van het vijfde leerjaar lager onderwijs... wel, je kunt veel verwachten van de lerarenopleiding, maar niet alles. Dat moet een belangrijk signaal van ons zijn aan de lerarenopleiders.

Wat de lerarenstage betreft, neemt 18 procent van 5123 scholen, 922 scholen, op dit ogenblik niet deel aan de lerarenstage. Minister, we hebben al gehoord dat u meer moet communiceren: Twitter, Facebook, Instagram. Als u die scholen persoonlijk wilt motiveren, lijkt het me goed hen, indien ze niet instappen, te vragen naar de reden daarvoor. Heeft het te maken met de kwaliteit van de uitstroom van de lerarenopleiding? Het is belangrijk dat wij daar zicht op hebben en dat we daar aan kunnen werken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de slechte resultaten voor het leesonderwijs in de Onderwijsspiegel 2020 – 3007 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Uit de Onderwijsspiegel van 2020 blijkt dat het niet goed gaat met het leesonderwijs in Vlaanderen. In 44 procent van de basisscholen wordt niet voldoende tijd gespendeerd aan effectieve leestijd. Een derde van de basisscholen heeft een eenzijdig of verouderd leesaanbod. Bovendien blijkt uit het onderzoek ook dat er in minder dan de helft van de basisscholen in alle klassen wordt voorgelezen. Bovendien heeft de helft van de scholen geen aandacht voor doordachte leesdidactiek.

Deze problemen zijn niet nieuw. Bij de laatste PIRLS-meting (Progress in International Reading Literacy Study) uit 2018 bleek dat het niveau van begrijpend lezen in ons onderwijs zowel relatief als absoluut achteruitging. Ook meest recente PISA-resultaten (Programme for International Student Assessment) signaleren dezelfde achteruitgang van het begrijpend lezen.

De inspecteur-generaal van de Onderwijsinspectie, de heer Lieven Viaene, geeft terecht aan dat dit een groot probleem is, want "begrijpend lezen is de kern van alles". Je kunt bijvoorbeeld ook geen vraagstuk oplossen, als je niet begrijpt wat er staat. De Onderwijsinspectie en andere experts pleiten daarom voor een leerlingenvolgsysteem voor begrijpend lezen naar analogie van het AVI-systeem (Analyse van Individualiseringsvormen) voor leesvaardigheid.

In de commissie onderwijs van 9 januari 2020 stelde mijn collega Jan Laeremans u al een vraag over het leesvaardigheidsbeleid van scholen. U kondigde toen aan dat u onder leiding van de heer Dirk Van Damme een internationaal team van

experten zou samenbrengen dat beleidsaanbevelingen moet doen. U gaf zelf echter ook aan dat de kwestie te urgent is om op de aanbevelingen te wachten. U verwees naar de maatregelen aangekondigd in de beleidsnota. Belangrijke speerpunten hierin zijn een grotere focus op het Nederlands, het aanscherpen van de onderwijsdoelen voor de moedertaal, het inzetten op de professionalisering van leraren en het invoeren van regelmatige gestandaardiseerde testen.

Minister, hoe evalueert u de resultaten op het vlak van het leesonderwijs in de Onderwijsspiegel 2020?

Hoe ver staat het met de aanbevelingen van de expertengroep rond Dirk Van Damme?

Wat denkt u over de ontwikkeling van een leerlingenvolgsysteem voor begrijpend lezen? Bent u bereid om een dergelijk systeem te ontwikkelen?

Plant u nog extra initiatieven om ons leesonderwijs te versterken gezien de grote nood op het terrein?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De resultaten leesonderwijs uit de Onderwijsspiegel 2020 bevestigen wat we al aangekondigd zagen door onder meer PIRLS en PISA en bevestigen dus ook de gekende aandachtspunten. Vandaar dan ook onze vanzelfsprekende focus op het Nederlands, het Nederlands en ook wel het Nederlands.

De afgelopen jaren hebben we heel wat onderzoeksdata vergaard en nu is het tijd om die vanaf dit en volgend jaar om te zetten in een systematische aanpak, samen met Cultuur, de Taalunie, de Taalraad, De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en zowat iedereen die het Nederlands genegen is. De Onderwijsinspectie zal in de toekomst nauwgezet inzoomen op dat begrijpend lezen.

U alludeerde ook even terzijde op de werkgroep rond Dirk Van Damme. Voor de duidelijkheid: dat is intussen de werkgroep rond Philip Brinckman geworden, want Dirk Van Damme kreeg geen toestemming van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) om die zaak ter harte te nemen. Philip Brinckman heeft intussen een voorstel gedaan voor de samenstelling van de werkgroep en voor de werkwijze ervan.

Wat de ontwikkeling van een leerlingvolgsysteem begrijpend lezen betreft, zijn de gestandaardiseerde proeven en zeer goed instrument. Ik wil daar zo snel mogelijk mee vooruitgaan. Daarnaast plannen we natuurlijk nog andere initiatieven ter versterking van het leesonderwijs. Zo zullen de eindtermen aangescherpt worden, vooral voor Nederlands en wiskunde, en dat niet alleen in de eerste graad van het secundair onderwijs, maar ook in de tweede en derde graad en vooral ook in het basisonderwijs.

Daarnaast willen we de lerarenprofessionalisering versterken. Het gaat dan specifiek over vakdidactische expertise op het vlak van begrijpend lezen. Het is belangrijk leerlingen daarvoor te kunnen enthousiasmeren. Het gaat niet alleen over de kennis van het vak Nederlands maar ook over de didactiek.

Daarnaast zullen regelmatige gestandaardiseerde testen worden ingevoerd.

Verder gaan we ook voor een nieuwe aanpak, namelijk een systematische samenwerking tussen Onderwijs en Cultuur, zowel beleidsmatig als operationeel. Ik denk daarbij aan de volgende actieterreinen: vroege geletterdheid, levenslang lezen, de lerarenopleiding, het beleid in bibliotheken.

Ik heb dit ook ter sprake gebracht in het kader van de Taalunie. We verschillen soms wel van beleidsvisie, maar we delen wel de grote bezorgdheid over lezen en

begrijpend lezen. Mijn voorstel is om te komen tot een gezamenlijke campagne met Nederland. Daarbij proberen we wat af te wijken van de aloude gekende paden waarbij vooral diegenen werden geënthousiasmeerd die eigenlijk al enthousiast waren. Ik geloof niet zozeer in campagnes waarbij schrijvers komen voorlezen, ook uit eigen werk, omdat ik denk dat je daarmee vooral de kerk der overtuigden bereikt. Het moet vooral de ambitie zijn een campagne op poten te zetten om lezen een beetje hip te maken. We moeten proberen een zo ruim mogelijke doelgroep te bereiken, ook diegenen die we vandaag niet bereiken. We moeten degenen die vandaag al mee zijn, niet verwaarlozen, maar we moeten een inspanning te doen om lezen een positief imago te geven. Nu heeft lezen soms toch iets stoffigs, iets niet-attractiefs in hoofde van kinderen en van leerlingen. We proberen dus duurzame effecten op de lange termijn te realiseren.

Het lezen van boeken is geen puur schools gegeven, vandaar ook onze samenwerking met Cultuur, waarbij lezen vanuit beide invalshoeken wordt benaderd.

Er zijn twee grote projectoproepen gelanceerd over taal. De eerste gaat over taalstimulerende initiatieven in de schoolvakanties en de buitenschoolse opvang voor kinderen en jongeren die het Nederlands onvoldoende beheersen. Daar bestaat vooral bezorgdheid over kinderen die vandaag in een niet-Nederlandstalige omgeving opgroeien. Zij dreigen gedurende enkele maanden losgekoppeld te raken van de Nederlandstaligheid. We moeten vooral die doelgroep aantrekken en begeleiden richting taalstimulerende initiatieven. Dat staat los van de zomerscholen. Daarvoor hebben we 82 aanvragen gekregen waarvan er 57 zijn goedgekeurd. Ik moet wel nog naar de Vlaamse Regering om de financiering daarvoor rond te krijgen.

Het tweede is toch ook lezen op school. Dat is ook samen met de minister van Cultuur. Er zijn 39 projecten ingediend en 33 goedgekeurd. Ook dat gaat naar de Vlaamse Regering. Dat zijn projecten voor twee jaar waarin we voorzien; we hebben voor een iets langere termijn gekozen, niet enkel voor deze zomervakantie, maar direct voor twee jaar. Voor lezen op school wordt ook echt ingezet op begrijpend lezen.

We hebben ook nog een recente beslissing rond de prioritaire nascholingen vanaf volgend schooljaar, waar er ook wordt gefocust op het sterker maken van leraars, van schoolleiders en van lerarenteams uit het basisonderwijs op het vlak van begrijpend lezen.

En dan hebben we ook nog wat kleinere initiatieven. Dit najaar gaan we bijvoorbeeld een magazine bedelen naar alle basisscholen: Beste Boekenjuf/Boekenmeester. Dat gaat over sterke praktijken van leerkrachten uit het basisonderwijs. We hebben de Voorleesweek en we hebben ook de bekendmaking van de winnende Poëziesterren. Dat zijn ook initiatieven waarmee we een doelgroep bereiken die we misschien al mee hebben in ons verhaal, maar ik hoop vooral dat ook een gezamenlijke campagne in het kader van de Taalunie op dat vlak wel wat nieuws kan opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik ben heel blij dat dit probleem serieus genomen wordt. Het kadert eigenlijk wel in een breder maatschappelijk probleem, namelijk dat kinderen minder en minder lezen. Dat komt ook door de ontwikkeling van technologie en daar kunnen we weinig aan doen, behalve ze natuurlijk stimuleren om alsnog te lezen. Jammer genoeg is het ook niet enkel een kwestie van anderstaligen, maar zien we dat ook Nederlandstalige kinderen, die thuis dus Nederlands spreken, slechter en slechter scoren op dat begrijpend lezen. Dat is toch wel heel jammer.

Tijdens de voorstelling van de Onderwijsspiegel in de commissie heb ik dus ook vernomen van de inspecteurs dat een groot deel van de scholen geen doordacht programma heeft om met leesvaardigheid om te gaan. Dat is geen kwestie van

slechte wil, dat is een kwestie van niet weten hoe ze het moeten doen. Daarom was de vraag van mevrouw Vandromme over die prioritaire nascholing heel interessant. Ik vraag mij af of het misschien ook een kwestie is van dat er ergens een lacune in de lerarenopleiding zit, dat ze daar misschien niet goed worden opgeleid om met dat leesonderwijs om te gaan.

Verder kan ik alleen maar heel blij zijn met de initiatieven die u neemt. Ik hoop ook dat we dat binnenkort gaan merken bij de volgende testen die zullen worden afgenomen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de vraag, mevrouw Beckers. Minister, dank u wel voor het antwoord. U verwees eventjes naar de commissie Brinckman. Ik vroeg mij af of daarbinnen al een bepaalde scope werd vastgelegd – ik dacht van wel, maar dat daar eigenlijk niet specifiek verwezen werd naar lezen – en ik vroeg me ook af of er al rond de samenstelling een bericht gegeven kon worden.

In de Onderwijsspiegel werd ook heel vaak gesteld dat elke leerkracht eigenlijk een taalleraar moet zijn. Ik denk dat die sensibilisering en professionalisering zeker ook meegenomen moet worden, zeker in het secundair onderwijs, dat je als leerkracht geschiedenis of aardrijkskunde ook wel een taak hebt rond dat begrijpend lezen.

Het is heel belangrijk om begrijpend lezen niet alleen binnen het onderwijs aan te pakken. Het moet in een context van co-creatie zijn: wetenschappers, onderwijs-verstrekken, over de verschillende beleidsdomeinen heen. Zelf ben ik schepen van Cultuur en Bibliotheek, en ik probeer echt wel zo breed mogelijk mensen aan te spreken om te lezen, om dat leesvirus te verspreiden. Minister, ik kijk ernaar uit welke campagne u opzet om het lezen aantrekkelijker te maken. Ik heb al een voorbeeld: naast Corneel van Oosterweel kunt u misschien eens denken aan Freek van de Bibliotheek; het is een aanzet.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): De Onderwijsspiegel windt er geen doekjes om en bevestigt eigenlijk wat we al wisten: er is duidelijk nog werk aan de winkel op het vlak van Vlaams onderwijs inzake begrijpend lezen.

Collega Beckers haalde reeds enkele markante resultaten aan. Zo wordt er in 44 procent van de basisscholen niet voldoende tijd gespendeerd aan effectieve leestijd en heeft een derde van de basisscholen een eenzijdig of verouderd leesaanbod. Daar moeten we eventjes bij stilstaan.

Gezien de ernst van de situatie ben ik toch wel tevreden dat we deze legislatuur kunnen bogen op een regeerakkoord dat nog nooit eerder zoveel handvatten aanreikte om het niveau van de leesvaardigheid bij onze leerlingen bij te sturen. Hierbij denk ik aan het sterk inzetten op de kennis van het Nederlands, aan het aanscherpen van de eindtermen, aan het invoeren van die gestandaardiseerde Vlaanderen-brede proeven om de kwaliteit van het onderwijs te monitoren. Daarnaast grijpt de minister door middel van tastbare initiatieven ook echt de koe bij de horens met betrekking tot de problemen van begrijpend lezen. Die prioritaire nascholingsmiddelen zullen toegespitst worden op het versterken van het begrijpend lezen van die lerarenteams in het basisonderwijs.

We hebben het gisteren ook al gehad over die twee projectoproepen. Samen met de projectoproep taalstimulerende activiteiten Nederlands werd dus ook de projectoproep leesbevordering op school gelanceerd, die specifiek tot doel heeft de aandacht voor lezen op school en begrijpend lezen te versterken en de taalontwikkeling Nederlands te bevorderen.

Minister, in april hebt u samen met Boek.be het lees- en leerplatform 'Verspreid het leesvirus' gelanceerd om het contact met leesmateriaal meer te stimuleren, om lezen toch wat attractiever te maken. Aangezien dit platform nu al een tijdje loopt, had ik graag geweten of u al een zicht hebt op het bereik van dit platform.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik moet inderdaad de cijfers eens opvragen van die campagne 'Verspreid het leesvirus'. We hebben daar toen wel heel snel geschakeld. Ik vond het toen aangewezen, ook in het licht van de paasvakantie die voor de deur stond, om te proberen het lezen wat aantrekkelijker te maken en een campagne in elkaar te boksen. Maar toegegeven, het is vrij snel gegaan en beperkt gebleven tot een socialemediacampagne. We moeten daar de evaluatie eens van bekijken. Het was ook met beperkte middelen dat we dat gelanceerd hebben. Ik wil dus inderdaad een grotere campagne. Corneel van Oosterweel was al een gigantische hit, dat is nadien wel een oorwurm gebleven en is bekender dan ooit. We zullen daar nog wel een mooi alternatief voor kunnen bedenken.

Maar ik wil het ook ruimer dan alleen de bibliotheken: vooral het gewoon hipper maken van lezen 'as such', het maakt niet uit waar je wat leest. We moeten er misschien ook een beetje van af dat de klassieke hogere literatuur de doelstelling is. Neen, het is gewoon lezen, het maakt niet uit of het boeken zijn over Fortnite – wat bij mij thuis werkt –, dat is ook lezen, dat is gebruikmaken van de wereld waarin de leerlingen zitten en proberen via die weg wat leesvoer tot bij de betrokkenen te brengen.

Het tweede element dat we daarstraks meegegeven hebben, is wel belangrijk. Als het gaat over die gegadigden die uiteindelijk niet in aanmerking kwamen voor de campagne rond lezen op school, moeten we echt bekijken dat we op de goede praktijken een megafoon kunnen zetten. De info, de data, de goede praktijken worden echt gevaloriseerd en we moeten bekijken hoe we dat breder kunnen verspreiden.

Het is belangrijk dat we inzetten op de lerarenopleiding. Enerzijds moeten we proberen de lat hoger te leggen op het vlak van kennis van het Nederlands, dat spreekt voor zich, zeker ook in de lerarenopleiding, maar ook van de vakdidactische expertise met betrekking tot begrijpend lezen.

Het enthousiasmeren van kinderen en leerlingen om mee te gaan in het lezen is ook weer belangrijk.

Wat de vragen rond de commissie-Brinkman betreft: ik ga volgende week met de samenstelling die men voorstelt naar de Vlaamse Regering, en dan kunnen zij ook formeel starten vanaf 1 september.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Dank u voor het uitgebreide antwoord, minister. Ik kan alleen maar hopen dat alle initiatieven ook zullen leiden tot resultaten en het leesonderwijs er weer op vooruit zal gaan. Dit is natuurlijk de kern van alles: je moet kunnen lezen wat er staat. Ook later in het verdere leven is dat uitermate belangrijk.

Minister, u verwees naar de schrijvers die hun eigen boeken komen voorstellen. Ik wou daar nog een grappige anekdote over delen. Vorig jaar kwam er een jeugdschrijver spreken in de school van mijn dochters. Mijn dochters kwamen heel enthousiast thuis en zeiden: "Mama, Guy D'haeseleer is komen spreken." Maar het was dus Guy Didelez. Dus je ziet, mijn dochters zijn al helemaal geïndoctrineerd, vrees ik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Stijn Bex aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe studievoortgangsmaatregelen van de KU Leuven
– 3017 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): De KU Leuven neemt met ingang van volgend academiejaar nieuwe maatregelen om de studieduurverlenging tegen te gaan. De universiteit stelt vast dat steeds meer studenten meer dan de voorziene drie jaar nodig hebben om hun bachelordiploma te halen, dat slechts 12 procent van de eerstejaarsstudenten in eerste zit slaagt voor alle vakken en dat dit na de tweede examenkans 29 procent is. Ook in uw beleidsnota hebt u reeds aangekondigd dat u wou inzetten op studie-efficiëntie.

De KU Leuven gaat een systeem invoeren waarbij studenten drie mijlpalen kunnen behalen tijdens de opleiding. Een eerste bij het behalen van alle eerstejaarsvakken, de tweede en derde respectievelijk bij het bachelor- en masterdiploma. De focus van de nieuwe maatregelen ligt op de eerste mijlpaal. Studenten zullen alle eerstejaarsvakken binnen de twee jaar moeten afronden. Indien dat niet lukt, worden ze uitgesloten van de opleiding.

Daarnaast zal de KU Leuven ook haar deliberatiesysteem hervormen. In het eerste jaar zullen studenten niet meer de mogelijkheid hebben tot zelfdeliberatie. De universiteit zal in het eerste academiejaar voortaan zelf de studenten delibereren. De deliberatievoorwaarden worden ook strenger. Een deliberatie kan enkel nog indien er een klein tekort is, indien een student aan alle examens deelnam en indien die gemiddeld minstens 50 procent van de punten behaalde. Na het behalen van de eerste mijlpaal blijft het systeem van zelfdeliberatie behouden.

De studentenraad van de KU Leuven is tevreden dat studenten aangemoedigd worden om hun opleiding sneller te voltooien. Tegelijkertijd is de studentenraad ook bezorgd over de extra druk die deze maatregel op eerstejaarsstudenten kan leggen.

De maatregelen lijken mij minder ver te gaan dan de maatregelen die u zelf hebt aangekondigd in uw beleidsnota, waarin u zei in te zetten op een snelle heroriëntatie en op de vereiste dat generatiestudenten in hun eerste jaar minstens de helft van de opgenomen studiepunten moeten behalen om opnieuw te kunnen inschrijven voor dezelfde opleiding, tenzij er sprake is van overmacht. Ze zouden het jaar enkel kunnen overdoen in dezelfde opleiding indien bindende voorwaarden zouden gelden inzake de evolutie van de studieresultaten.

Ik denk dat we die verstrenging van de studievoortgangsmaatregel kunnen toejuichen, dat dat een goede zaak is, gelet op de problemen die zich stellen. Maar ik wou u toch een aantal vragen stellen, minister.

Hoe staat u tegenover de maatregelen van de KU Leuven om de studie-efficiëntie te verhogen, die minder ver lijken te gaan dan wat u zelf voorstelde in uw beleidsnota?

Hoe ver staat u met uw overleg met de instellingen, de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) inzake een verhoogde studie-efficiëntie?

Hoe zult u de maatregelen om de studie-efficiëntie te verhogen coördineren tussen de verschillende universiteiten en hogescholen? Ik hoop dat we het erover eens

zijn dat het geen goede zaak zou zijn indien al die regels zouden verschillen tussen al die instellingen.

De nieuwe maatregelen rond de studieduur kunnen de druk op eerstejaarsstudenten verhogen, terwijl vele getalenteerde studenten net dan vaak nog zoekend zijn. Hoe wilt u negatieve effecten op het mentale welzijn van eerstejaarsstudenten voorkomen en monitoren?

Hoe wilt u voorkomen dat deze maatregelen een verhoogde uitval van studenten uit kansengroepen, zoals eerstegeneratiestudenten, zullen veroorzaken? Zult u monitoren welke invloed eventuele negatieve effecten van deze maatregelen om de studie-efficiëntie te verhogen, hebben op verschillende doelgroepen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb intussen een werkgroep opgericht met de VLIR, de VLHORA, de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), mijn administratie en mijn kabinet om te bekijken welke maatregelen we kunnen uitwerken in functie van die studie-efficiëntie en de verhoging ervan. Momenteel maken ze werk van een dataset waarbij de afgelopen jaren worden geëvalueerd.

We zien alleszins dat de studie-efficiëntie, niettegenstaande de vele inspanningen, nog steeds niet aan het verbeteren is. Wat de timing betreft, plant men op het niveau van de werkgroep om dit najaar te komen tot specifieke beleidsvoorstellen in mijn richting, waarmee ik dan verder aan de slag kan.

De maatregelen van de KU Leuven zijn vandaag al mogelijk binnen het huidige decretale kader. Er zijn nu mogelijkheden om studievoortgangsmaatregelen op te leggen, en men kan werken met volgtijdelijkheid. De regels rond deliberatie en het inzetten van toleranties behoren tot de autonomie van de instellingen. De maatregelen van de KU Leuven passen dan ook volledig binnen het decreet, maar ook binnen de doelstellingen die we opgenomen hebben in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota om de studie-efficiëntie te verhogen. Trouwens, de KU Leuven is ook niet de enige die ter zake goede inspanningen levert.

Ik denk wel dat we met die expertise van de hogeronderwijsinstellingen aan de slag kunnen in die werkgroep. Het is ook op basis van analyses van cijfermateriaal en andere data van de instellingen zelf dat we aan de slag kunnen.

Ik ben het volkomen met u eens dat de maatregelen die we nemen er niet toe mogen leiden dat we grote groepen afschrikken of dat we ze zouden kwijt geraken. Net daarom werkt men ook aan een goede dataset om de effecten te monitoren, beleid te simuleren en te kijken wat het effect is op de diverse doelgroepen.

Ook het mentaal welbevinden van studenten is belangrijk. Maar dienaangaande ben ik er niet van overtuigd in welke richting er een link is tussen het mentaal welbevinden van studenten en de studie-efficiëntie. Het zou ook zeer goed kunnen dat het nemen van beleidsmaatregelen zoals bijvoorbeeld modeltrajecten en het verplichten om voor bepaalde vakken voor een bepaalde periode te slagen, eerder het mentaal welbevinden ten goede zal komen. Ik zou er niet bij voorbaat van uitgaan dat dat een negatieve impact zou hebben op het welbevinden.

De flexibiliteit die er nu is, is zeker positief voor werkstudenten of bepaalde groepen van studenten, maar kan voor bepaalde andere studenten ook voor te veel vrijheid zorgen, wat aanleiding geeft tot stress. Sommigen hebben heel graag een duidelijk afgelijnd parcours zonder al die keuzemogelijkheden en een keuzestress. Het duidelijk aangeven dat ze bepaalde vakken eerst moeten afleggen en daarmee ook de volgtijdigheid van vakken meer onder de aandacht brengen, kan structuur en houvast bieden en dus via die weg bijdragen tot het welbevinden. Dat is maar

een assumptie, ik zeg niet dat dat de weg en de waarheid is. Ik zeg wel dat je niet zomaar moet uitgaan van een negatieve impact van studie-efficiëntiemaatregelen, dat die negatief zouden wegen op het welbevinden van studenten. Maar we gaan dit nog bekijken.

In dat opzicht is natuurlijk ook de permanente dialoog die we hebben met de VVS essentieel. Ik financier ook het project dat de VVS opzet rond het mentaal welzijn van studenten, waarbij ze een grootschalige bevraging doen en waarbij een link wordt gelegd met aspecten van het studentenleven, inclusief de studiedruk, de oriëntering, de indeling van het academiejaar, de studie-efficiëntie ook – dat zit er allemaal in.

Aan de hand van die resultaten gaan zij een rapport opleveren en publiceren. En die kunnen worden meegenomen in de beleidsaanbevelingen van de werkgroep, waar zij deel van uitmaken.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik dank u voor het antwoord. We zijn het erover eens dat het goed is dat er in dit dossier vooruitgang wordt geboekt. Ik zou u zeker uitnodigen om naast de eventuele negatieve gevolgen ook de positieve gevolgen te monitoren, zodat we dat op basis van feiten en geverifieerde informatie verder kunnen opvolgen.

Specifiek in het kader van de studie rond het mentale welbevinden van studenten wil ik mijn oproep herhalen om in dat onderzoek echt oog te hebben voor specifieke doelgroepen en daar ook specifiek onderzoek rond te voeren.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, als ik de huidige versie van de studievoortgangsmatregelen bekijk, stel ik vast dat de KU Leuven inderdaad iets milder is geworden. Eind februari was er nog sprake van dat startende studenten zich niet zouden kunnen herinschrijven als ze hun mijlpaal niet binnen de twee jaar behaalden. In het huidige scenario mogen niet-geslaagde studenten een jaar lang niet meer inschrijven in de desbetreffende opleiding, wat hun dus de kans geeft om ofwel een andere opleiding te zoeken, ofwel een sabbatjaar in te lassen, dat ze al dan niet nuttig zouden kunnen invullen.

Ondanks die kleine mildering blijft het Vlaams Belang het concept van de mijlpaal inzake de eerstejaarsvakken een goed idee vinden. De hogeronderwijsinstellingen zijn wat dat betreft voor een groot deel autonoom, maar ik wil toch nog eens herhalen dat wij liever zouden zien dat andere universiteiten en hogescholen het voorbeeld van de KU Leuven zouden volgen, aangezien dat volgens ons de studie-efficiëntie uiteindelijk ten goede zal komen. Ik had gehoopt dat u daarvoor alsnog de nodige stappen zou zetten.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, we hebben het natuurlijk al vaker gehad over die werf van de studievoortgangsmatregelen. Ik heb ook kennisgenomen van de nieuwe plannen van de KU Leuven. Wat ons betreft, zijn er twee belangrijke aandachtspunten. Het eerste is uniformiteit. Het kan niet de bedoeling zijn dat studenten ook hun keuze tussen instellingen gaan laten afhangen van een wirwar aan verschillende studievoortgangsmatregelen. Ik hoor dat u daar zelf een werkgroep rond hebt opgericht, om daar uniformiteit in te brengen. Dat vinden we alvast goed.

Ten tweede: monitoring. Als het gaat over het streefdoel om de studieoriëntatie van studenten zo snel mogelijk op punt te stellen, denken wij dat dat een goede zaak is, maar dan op twee voorwaarden. De maatregelen die daarvoor genomen

worden, moeten doelmatig zijn. We moeten er dan ook wel voor zorgen dat ze het doel bereiken, en niet dat mensen uitvallen die eigenlijk misschien soms wat meer tijd nodig hebben om hun weg te vinden. En ze moeten proportioneel zijn. In die zin kan het niet de bedoeling zijn dat dit soort maatregelen ervoor zorgt dat de druk op studenten enorm wordt opgevoerd of dat eerstegeneratiestudenten extra worden ontmoedigd om verder te studeren. Ik reken erop dat dit soort maatregelen, ook binnen de KU Leuven zelf natuurlijk, goed gemonitord wordt, zodat we geen ongewenste neveneffecten hebben.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil nog even reageren, omdat collega Slagmulder aan de minister vraagt om de zaken die KU Leuven doet, over te zetten naar de andere universiteiten en hogescholen. Dat doet wat uitschijnen alsof de andere universiteiten en hogescholen geen maatregelen nemen om het studierendement te verbeteren. Integendeel, zij doen dat wel. Zij doen dat inderdaad soms op een andere manier, en ik denk dat dat op zich ook niet slecht is. Dat is autonomie bij de instellingen. Vanuit die verschillende maatregelen die worden genomen, zullen we nu – en daar volg ik u in, minister – een analyse en een evaluatie moeten maken. Dan is het goed dat we die zaken samenbrengen in zo’n werkgroep. Het omgekeerde denken, namelijk dat die universiteiten en hogescholen niet van elkaar zouden willen leren, zou die instellingen wantrouwen zijn. Dat zou impliceren dat wij denken dat zij gewoon niet met elkaar willen praten om zaken te verbeteren ten voordele van de student.

Ik denk dat we dat wantrouwen echt niet mogen hebben. In die beleidsvoorstellen moeten we richting autonomie gaan en ook richting het levenslang laten leren van universiteiten, hogescholen en onszelf, ook wat betreft studievoortgangsmatregelen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het is een interessante materie, waarnaar de NV-A-fractie al sinds 2009 en ook tijdens de vorige legislatuur kijkt. Ik wil de viertrapsraket, die letterlijk in het regeerakkoord staat, nog eens aanhalen. Het gaat niet alleen om de toelatingsproef en ook niet enkel over die generatiestudenten, het is veel meer dan dat. Het start in het secundair onderwijs, met het advies van de klassenraad en een oriënteringsproef voor de leerlingen van het secundair onderwijs. Dat is trap één. Trap twee is het oriënteringstraject, met verplichte, maar niet-bindende toelatingsproeven. Trap drie is, in overleg met de hogeronderwijsinstellingen bekijken voor welke opleidingen het is aangewezen om die toelatingsproeven bindend te maken. Trap vier is een snel heroriënteringstraject wanneer de student niet slaagt in de eerste evaluatieperiode.

Daar komt dan nog bij dat we die generatiestudenten moeten aanmoedigen om minstens 50 studiepunten op te nemen en dat ze minstens voor de helft moeten slagen, voor 25 studiepunten dus. Die getallen komen niet uit de lucht vallen, maar zijn gebaseerd op wat we de afgelopen jaren hebben gezien. Er wordt hier regelmatig gezegd dat we moeten vermijden dat studievoortgangsmatregelen een negatief effect hebben. Maar als we het heroriënteren van studenten als negatief effect zien, zullen we veel negatieve effecten hebben. Het is net de bedoeling om studenten sneller te heroriënteren, want dat heeft een positief effect. Zo heeft de student namelijk een studieduur waar hij wél gemotiveerd uit komt, waarbij hij zijn leerkrediet niet moet uitputten en waarbij mama en papa, de student zelf en de maatschappij niet blijven betalen voor iets dat niet lukt. Dat zijn de positieve gevolgen. Ongewenste neveneffecten, dat is een term die in alle richtingen schiet.

Minister, het is inderdaad goed dat u samenzit met de instellingen, om te bekijken waar we voor congruenties en duidelijkheid kunnen zorgen. Want ik deel de bekommernis dat de student goed moet weten waar er welke studievoortgangsmatregelen

gelden en hoe we daarmee omgaan. Het mag geen vorm van shoppen worden tussen de verschillende instellingen. Dat zou inderdaad niet wijs zijn. Ook al te complexe zaken in het kader van studievoortgang moeten we vermijden.

Eén ding is duidelijk, collega's: we moeten de student beschermen voor zichzelf, en ook de ouders. En de docenten moeten weten wie ze voor zich krijgen in de klas.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik hoor allerhande interessante suggesties en bemerkingen. We kijken uit naar het najaar en naar de beleidsmaatregelen die zullen worden voorgesteld.

Een belangrijk element in de discussie is dat de studie-efficiëntiemaatregelen het laatste stuk van de weg zijn. Het eerste stuk van de weg is inderdaad de oriëntatie. We willen werk maken van alle stukken van de weg: een betere oriëntatie, heroriëntatie, remediëring en tot slot ook de studie-efficiëntie. Die moet het sluitstuk van het verhaal zijn. Maar de stappen die daaraan voorafgaan, zijn minstens even belangrijk.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, u kijkt uit naar het najaar, ik kijk uit naar de zomer. Ik heb geen verdere opmerkingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.